

Talouden ja toiminnan
Osavuosisiraportti
1.1.-31.3.2023

Sisällys

1. Kainuun hyvinvointialueen talouden ja toiminnan raportointi 1.1.-31.3.2023	2
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa.....	2
1.2 Talousarvion toteutuminen.....	3
1.3 Henkilöstö.....	6
1.4 Tulevan kehityksen arviointi ja talouden ennuste.....	6
2. Järjestämisen tuki	8
2.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	8
2.2 Järjestämisen tuen toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain.....	9
2.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi.....	9
3. Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	10
3.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	10
3.2 Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain.....	10
3.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi.....	13
4. Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	15
4.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	15
4.2 Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain.....	21
4.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi.....	25
5. Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut	26
5.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	26
5.2 Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain.....	28
5.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi.....	30
6. Sosiaali- ja perhepalvelut	30
6.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	30
6.2 Sosiaali- ja perhepalvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain.....	34
6.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi.....	36
7. Ikäihmistien palvelut	37
7.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	37
7.2 Ikäihmistien palveluiden toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain.....	41
7.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi.....	42

1. Kainuun hyvinvointialueen talouden ja toiminnan raportointi

1.1.-31.3.2023

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Kainuun hyvinvointialue sai järjestämisvastuulleen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut 1.1.2023. Muutos oli Kainuussa suhteellisen pieni verrattuna sirpalemaisiiin alueisiin. Pääosa järjestämisvastuusta siirtyi Kainuun soten organisaatiosta ja pieni osa Puolangan kunnalta ulkoistussopimuksen muodossa. Pelastustoimi siirtyi Kajaanin kaupungilta. Oppilashuollon palveluja siirtyi kunnilta. Häiriötön siirtymä oli asetettu kansalliseksi tavoitteeksi. Kainuun osalta se toteutui - merkittäviä häiriöitä järjestämisvastuun siirtoon ei liittynyt.

Hyvinvointialueen toiminnan aloitusta on leimannut järjestämissuunnitelmaan liittyvä valmistelu. Järjestämissuunnitelmassa määritellään toimenpiteet, joilla Kainuun hyvinvointialue valmistautuu ministeriöiden rahoitustasoon. Tarvepohjainen rahoitus on jäämässä Kainuussa yli 30 miljoonaa euroa tehtyä talousarviota alhaisemmalle tasolle. Talouden hallintaa lähdettiin heti toimintavuoden alusta tavoittelemaan sekä nopein talousarviosopeutuksin että pitkäjänteisempien rakenteellisten muutosten kautta. Alkuvuoden aikana on tuotu päätöksentekoon kiireellistä valmistelua ensihoidon osulkoistuksen käynnistämiseksi sekä ateria- ja puhtaanapitopalveluiden kilpailuttamiseksi yhdessä kuntien kanssa. Laajempi järjestämissuunnitelma toimenpiteineen valmisteltiin päätöksentekoon ja työstettiin hallituksen seminaarissa maaliskuun lopussa. Tällä luotiin edellytykset valtuuston seminaarille ja myöhemmälle päätöksenteolle.

Uuden strategian sekä uusien organisaatio- ja johtamisrakenteiden jalkauttaminen on käynnistetty. Henkilöstön siirtoihin liittyvän liikkeen luovutuksen toimeenpano on ollut keskeinen tehtävä alkuvuoden yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa. Johtajien osaaminen ja uuden organisaation mukaiset johtamistehtävät on sovitettu yhteen YT-prosessissa. Alkuvuonna on käynnistetty strategiaa tukevien alemman tason asiakirjojen valmistelua.

Päätöksenteossa uuden organisaation aloittamista on leimannut monet käytännön kysymykset liittyen toiminnan vakiinnuttamiseen, ulkoisten sopimusten hallintaan ja paikallisten sopimusten uudistamiseen. Ikäihmisten henkilöstömitoituksen myöhentämisestä johtuen palvelusopimusten puitesopimushinnat on neuvoteltu uudelleen. Valmiuden rakenteet ollaan uudistamassa vastaamaan uutta johtamisrakennetta ja uutta tilannekuvaa.

Kainuun hyvinvointialue on ottanut aktiivisen roolin pohjoisen yhteistoiminta-alueen yhteistyössä. On ilmeistä, että monia tehtäviä on syytä tarkastella laajemmassa yhteydessä ja siten varmistaa laadukkaat ja riittävät palvelut.

Talouden osalta pitkäjänteisen toiminnan suunnittelua ovat haitanneet stabiilin rahoituspohjan puuttuminen. Kainuun hyvinvointialueen kannalta merkittäviä rahoituspäätöksiä on tehty järjestämisvastuun vastaanottamisen jälkeen. Kainuun hyvinvointialue sai vakiinnuttamisrahaa 7,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 tilinpäätösten pohjalta määritelty kertakorvaus jäi puolestaan ainoana hyvinvointialueena negatiiviseksi (3,6 M€). Kertakorvauksen määräytymisperusteet ovat alttiita satunnaisille tekijöille. Tältä osin rahoituslakiin on Kainuun osalta toivottu muutoksia. Näitä ollaan myös ministeriössä valmistelemaan. Kainuun kannalta lakimuutosten valmistelussa onnistuminen on toivottavaa. Investointien osalta Kajaanin pääpelastusasemaan liittyvän Tempu-hankkeen käytännön toteuttamisesta saatiin aikaan päätökset yhteistyössä Kajaanin kaupungin kanssa vuoden ensimmäisen kvartaalin aikana. Kuntien palvelurakenteet ja palvelurakennukset on inventoitu järjestämissuunnitelman valmistelun pohjaksi konkreettisella kuntakierroksella. Mittava investointivelka on

käynyt ilmi ja suunnitelmia palvelutilojen uudistamiseksi on tehty ja valmisteltu osaksi järjestämissuunnitelman päätöksentekoa.

Kokonaisuutena Kainuun hyvinvointialueen ensimmäinen kvartaali on ollut työn täyteinen. Käynnistymiseen liittyvästä muutoksesta ja toimenpiteiden ruuhkasta ollaan pikkuhiljaa siirtymässä vakiintuneisiin rakenteisiin ja rauhallisempaan vaiheeseen. Poliittisten päätösten huolellisella valmistelulla on luotu edellytyksiä päätöksentekokyvyille sekä päätöksille, joka on edellytys operatiiviselle muutosten toteuttamiselle, joita tasapainoiseen talouteen pääseminen edellyttää.

1.2 Talousarvion toteutuminen

Taulukko 1. Kainuun hyvinvointialueen käyttötalouden toteuma 1.1.-31.3.2023

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	16 537 578	4 134 395	2 026 808	12,3	14 510 770
MAKSUTUOTOT	29 961 648	7 490 412	5 053 480	16,9	24 908 168
TUET JA AVUSTUKSET	9 977 298	2 494 325	3 794 122	38,0	6 183 176
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 785 097	946 274	768 360	20,3	3 016 737
T O I M I N T A T U O T O T	60 261 621	15 065 405	11 642 771	19,3	48 618 850
HENKILÖSTÖKULUT	-226 448 089	-56 612 022	-48 602 005	21,5	-177 846 084
PALVELUJEN OSTOT	-156 029 836	-39 007 459	-31 692 336	20,3	-124 337 501
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-32 338 405	-8 084 601	-7 562 343	23,4	-24 776 061
AVUSTUKSET	-10 248 074	-2 562 019	-1 706 767	16,7	-8 541 307
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 192 403	-5 548 101	-5 076 152	22,9	-17 116 251
T O I M I N T A K U L U T	-447 256 807	-111 814 202	-94 639 603	21,2	-352 617 204
T O I M I N T A K A T E	-386 995 186	-96 748 797	-82 996 832	21,4	-303 998 354
VALTIONOSUUDET	369 203 160	92 300 790	110 649 147	30,0	258 554 013
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 009 624	-502 406	-33 798	1,7	-1 975 826
V U O S I K A T E	-19 801 650	-4 950 413	27 618 517	-139,5	-47 420 167
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 210 295	-3 302 574	-3 260 875	24,7	-9 949 420
T I L I K A U D E N T U L O S	-33 011 946	-8 252 986	24 357 641	-73,8	-57 369 587
TULOSLASKELMA	-33 011 946	-8 252 986	24 357 641	-73,8	-57 369 587
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-33 011 946	-8 252 986	24 357 641	-73,8	-57 369 587

Taulukko 2. Kainuun hyvinvointialue, hallinnon käyttötalouden toteuma 1.1.-31.3.2023

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut. jälk. - Tot. 2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut.jälk. 1-03.2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Hyvinvointialueen hallinto					
HENKILÖSTÖKULUT	-332 313	-216 309	-116 003	34,9	-83 078
PALVELUJEN OSTOT	-234 640	-185 962	-48 678	20,7	-58 660
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 285	-81	-2 204	96,4	-571
AVUSTUKSET	-150 000	-79 500	-70 500	47,0	-37 500
MUUT TOMINTAKULUT	-227 100	-154 147	-72 953	32,1	-56 775
TOIMINTAKULUT	-946 338	-636 000	-310 338	32,8	-236 584
TOIMINTAKATE	-946 338	-636 000	-310 338	32,8	-236 584
VALTIONOSUUDET	29 922 933	20 955 114	8 967 819	30,0	7 480 733
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		1	-1	0,0	
VUOSIKATE	28 976 595	20 319 115	8 657 480	29,9	7 244 149
TILIKAUDEN TULOS	28 976 595	20 319 115	8 657 480	29,9	7 244 149
TUOSLASKELMA	28 976 595	20 319 115	8 657 480	29,9	7 244 149
KUNNAN TUOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	28 976 595	20 319 115	8 657 480	29,9	7 244 149

Taulukko 3. Ulkoistettu Puolangan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut käyttötalouden toteuma 1.1.-31.3.2023

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Puolangan terveyden- ja sosiaalihuollon ulkopuoliset					
MYYNTITUOTOT			1 152	0,0	-1 152
MAKSUTUOTOT			144 234	0,0	-144 234
TOIMINTATUOTOT			145 386	0,0	-145 386
HENKILÖSTÖKULUT			-10 697	0,0	10 697
PALVELUJEN OSTOT	-12 680 000	-3 170 000	-3 761 284	29,7	-8 918 716
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 100 000	-525 000	-67 418	3,2	-2 032 582
AVUSTUKSET			-76 009	0,0	76 009
MUUT TOIMINTAKULUT			-158 530	0,0	158 530
TOIMINTAKULUT	-14 780 000	-3 695 000	-4 073 937	27,6	-10 706 063
TOIMINTAKATE	-14 780 000	-3 695 000	-3 928 551	26,6	-10 851 449
VALTIONOSUUDET	14 780 000	3 695 000	4 429 524	30,0	10 350 476
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-62	0,0	62
VUOSIKATE	0	0	500 911	0,0	-500 911
TILIKAUDEN TULOS	0	0	500 911	0,0	-500 911
TULOSLASKELMA	0	0	500 911	0,0	-500 911
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	0	0	500 911	0,0	-500 911

Taulukko 4. Kainuun hyvinvointialue investointien toteuma 1.1.-31.3.2023

	TA muutosten jälkeen 2023	Tot 1 - 03/2023	TA - TOT 2023
	EUR	EUR	EUR
Kainuun hyvinvointialue investoinnit	-5 062 000	-582 661	-4 479 339
Investoinnit	-5 062 000	-582 661	-4 479 339
Osakkeet ja osuudet			
Osakkeet ja osuudet			
Rakennukset	-1 075 000	-71 391	-1 003 609
INV Uusi sairaala Alianssi	-475 000	-6 442	-468 558
INV Tilaajan hankekustannukset		-14 385	14 385
INV Muut rakennukset ja rakennelmat	-600 000	-50 565	-549 435
Irtain omaisuus	-3 987 000	-511 270	-3 475 730
INV irtain omaisuus		-17 174	17 174
INV Tuotannon hallinto_tukipalvelut	-880 000	-44 397	-835 603
INV Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	-2 435 000	-403 254	-2 031 746
INV Akuuttihoito ja pelastuksen palvelu	-533 000	-29 950	-503 050
INV Sosiaali- ja perhepalvelut	-50 000		-50 000
INV Ikäihmisten palvelut	-89 000	-16 496	-72 504

1.3 Henkilöstö

Kainuun hyvinvointialueen kolmen ensimmäisen toimintakuukauden aikana on aloitettu henkilöstöstrategian valmistelutyö tavoitteenaan strategian valmistuminen syksyllä 2023. Henkilöstön siirtyminen uuteen organisaatioon on osaltaan lisännyt tarvetta henkilöstöön liittyvien ohjeistusten ja paikallisten sopimusten päivittämiseen. Alkuvuodesta valmistelua tehtiin myös työterveyshuollon siirtämiseksi uudelle toimijalle. Työhyvinvoinnin ja työturvallisuuuden edistäminen sekä osaamisen kehittämisen mahdollisuudet vaikuttavat myös hyvinvointialueen veto- ja pitovoimaan. Alkuvuoden raportoinnin mukaan työtapaturmia on tapahtunut hieman vähemmän (262) kuin edellisellä vuonna (289). Läheltä piti- tilanteita raportoitiin 115, kun edellisellä vuonna vastaavana ajanjaksona niitä raportoitiin 407. Kainuun hyvinvointialue osallistuu Euroopan unionin rahoittamaan Kestävä työlämää-hankkeeseen, jossa kehitetään työterveyshuoltoyhteistyötä työkyvyttömyysriskien vähentämiseksi. Esihenkilötyötä vahvistamaan on käynnistetty Johtamisakatemia. Esihenkilöille aloitettiin myös järjestää HR-tuokioita, joiden kautta voidaan tiedottaa ja käydä vuoropuhelua ajankohtaisista henkilöstöasioista. Täydennyskoulutusta on järjestetty runsaasti.

Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä tarkasteltaessa henkilötyövuosien kertymää voidaan todeta, että kaikilta osin henkilötyövuosien kertymä tulee olemaan alempi kuin mitä henkilöresursseja on suunniteltu tarvittavan vuonna 2023. Muun muassa lääkärin, sosiaalityöntekijöiden, hoitohenkilöstön sekä palomiesten rekrytoinnissa on ollut alkuvuonna haasteita. Henkilöstön saatavuuteen on lähdetty etsimään ratkaisuja myös ulkomaalaisen työvoiman rekrytoinnin yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa. Kainuun hyvinvointialue sai alkuvuodesta ESR-rahoituksen hankkeelle: Maailmalta oppipolun kautta työntekijäksi Kainuun hyvinvointialueelle. Hankkeen tavoitteena on muun muassa luoda ja pilotoida toimintamalli kansainvälisiin rekrytointeihin Kainuun hyvinvointialueella. Hankkeella edistetään vastuullisen kansainvälisen rekrytoinnin toteuttamista sekä hyvinvointialueen toiminnan kehittämistä tulevien työntekijöiden positiiviseksi vastaanottamiseksi, perehdyttämiseksi ja kotoutumisen tukemiseksi

Taulukko 5. Kainuun hyvinvointialueen HTV2 kertymä toimialueittain ajanjaksolta 1.1.-31.3.2023.

Toimialue	HTV2
Hyvinvointialueen hallinto ja järjestämisen tuki	18,2
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	87,8
Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	332,1
Akuuttihoito- ja pelastuksen palvelut	88,6
, josta Pelastuslaitoksen osuus	20,4
Sosiaali- ja perhepalvelut	103,9
Ikäihmisten palvelut	201,6
Investoinnit	0,3
Yhteensä	832,5

1.4 Tulevan kehityksen arviointi ja talouden ennuste

Hyvinvointialueen johtaminen edellyttää käynnistymisvaihetta stabiilimpaa ja ennakoitavampaa toiminnan rahoituspohjaa. Hyvinvointialueiden yhteiset alijäämäennusteet 2023 ensimmäisen vuosikvartaalin perusteella ovat noin 800-900 miljoonan euron tasolla. Kainuun alijäämäennuste on ensimmäisen kvartaalin perusteella noin 23 miljoonaa euroa vuodelle 2023. Se on suhteessa talouden kokoon ja väestömäärään kansallisesti hieman

keskimääräistä huonompi, mutta ei poikkea merkittävästi yleiskuvasta. Positiivista on, että vuoden alussa ennakoitusta 33 miljoonan alijäämätasosta on tultu merkittävästi jo alaspäin. Mikäli kertakorvauksen määräytymisen pelisääntöjä muutetaan, on Kainuulla mahdollisuudet päästä keskimääräiseen talouden tilannekuvaan. Kansallinen rahoitus käynnistysvuodelle on selkeästi alimittaista. Vahva kassa antaa Kainuun hyvinvointialueelle hieman ajallista puskuriaikaa talouden sopeuttamiseen.

Ennakointimme mukaan taloutta tullaan tasapainottamaan kansallisesti jonkin verran valtion lisärahoituksella, koska kansallinen rahoituskuva on kokonaisuutena merkittävästi alijäämäinen. Valtion lisärahoitus ei kuitenkaan ennakointimme mukaan tule missään olosuhteissa kattamaan kuin osan sopeutustarpeesta. Näin ollen merkittävät sopeutustoimet ja valmisteltu järjestämissuunnitelma tullaan joka tapauksessa tarvitsemaan talouden tasapainotilan saavuttamiseksi.

Taulukko 6. Kainuun hyvinvointialueen vuoden 2023 tilinpäätösennuste

	TA muutosten jälkeen 2023	TA muutjälk. 1-03.2023	Kum.tot. 1 - 03.2023	1-03.2023/ TA2023 muutjälk, %	TA - Tot. 2023	Vuosiennuste 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Kainuun hyvinvointialue						
MYYNTITUOTOT	-16 538	-4 134	-2 027	12,3	-14 511	-16 516
MAKSUTUOTOT	-29 962	-7 490	-5 053	16,9	-24 908	-29 138
TUET JA AVUSTUKSET	-9 977	-2 494	-3 794	38,0	-6 183	-9 977
MUUT TOIMINTATUOTOT	-3 785	-946	-768	20,3	-3 017	-3 840
TOIMINTATUOTOT	-60 262	-15 065	-11 643	19,3	-48 619	-59 471
HENKILÖSTÖKULUT	226 448	56 612	48 602	21,5	177 846	219 753
PALVELUJEN OSTOT	156 030	39 007	31 692	20,3	124 338	150 714
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	32 338	8 085	7 562	23,4	24 776	30 988
AVUSTUKSET	10 248	2 562	1 707	16,7	8 541	8 577
MUUT TOIMINTAKULUT	22 192	5 548	5 076	22,9	17 116	22 459
TOIMINTAKULUT	447 257	111 814	94 640	21,2	352 617	432 491
TOIMINTAKATE	386 995	96 749	82 997	21,4	303 998	373 019
VALTIONOSUUDET	-369 203	-92 301	-110 649	30,0	-258 554	-365 239
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	2 010	502	34	1,7	1 976	2 010
VUOSIKATE	19 802	4 950	-27 619	-139,5	47 420	9 790
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	13 210	3 303	3 261	24,7	9 949	13 210
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	33 012	8 253	-24 358	-73,8	57 370	23 000

*HUOM! Tässä taulukossa tuotot ovat – merkisiä ja kulut on ilmoitettu ilman etumerkkiä. Kainuun hyvinvointialueen vuoden 2023 ennakoitu tulos on 23 M euroa alijäämäinen.

2. Järjestämisen tuki

2.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Järjestämisen tuen yksikön toiminnan käynnistyttyä vuoden vaihteessa toiminnan organisoimiseksi perustettiin neljä tiimiä; asiakkuus, palveluohjauksen ja ostopalveluiden tiimi, kehittämistiimi, laatu- ja valvontatiimi sekä viestintätiimi. Toiminnan selkiyttäminen suhteessa toimialueisiin ja järjestämistehtävään vaatii edelleen työstämistä.

Alkuvuoden aikana järjestämissuunnitelmatyön koordinointi ja kokoaminen on ollut yksikön keskeisin tehtävä. Järjestämisen tuen asiantuntijat ovat valmistelleet alkuvuoden hyvin tiiviisti yhteistyössä hyvinvointialuejohtajan ja toimialuejohtajien kanssa Kainuun hyvinvointialueen järjestämissuunnitelmaa vuosille 2023–2025. Suunnitelmaluonnosta on käsitelty alkuvuoden aikana noin 30 kertaa eri kokoonpanoissa. Sitä on esitelty kuukausittain aluehallituksessa sekä aluevaltuuston seminaarissa helmikuussa. Lisäksi järjestämissuunnitelma luonnosta on esitelty eri sidosryhmille, kuten kaupunkien- ja kuntien johtajille ja kuntien hallitusten- ja valtuustojen puheenjohtajille sekä lakisääteisille vaikuttamistoimielimille.

Organisaatiokaaviossa kuvattujen ydinprosessien valmistelu on käynnistynyt alkuvuoden aikana järjestämisen tuen asiantuntijoiden toimesta. Ryhmä on kokoontunut muutaman kerran ja työ jatkuu.

Hyvinvoinnin-, terveyden- ja turvallisuuden edistämisen organisoitumista ja toimintamallia on käsitelty hyvinvointialueen johtoryhmässä ja valmistelu etenee. Kokonaisuutena kehittämistoiminnan paradigman muutos on aloitettu, tavoitteena on uudistusten toteuttamisen vastuun siirtäminen toimialuejohdolle. Lisäksi meneillään on useita kehittämishankkeita, joita toteutetaan yhteistyössä toimialueiden kanssa, uusimpana STM-rahoitteisena kehittämishankkeena ollaan käynnistämässä Kestävän kasvun Kainuu 2 kokonaisuutta. Järjestämisen tuessa on edistetty sähköisten palvelujen käyttöä sekä tietojohdamista.

Asiakas- ja palveluohjaustoiminta ikäihmisten palveluista siirtyi vuoden 2023 alusta järjestämisen tukeen. Koko hyvinvointialuetta koskevan asiakas- ja palveluohjaustoiminta kokonaisuuden suunnittelu on aloitettu ja valmisteluun liittyvä työryhmä nimetään kevään aikana.

Yksityisten palveluntuottajien kanssa on käyty alkuvuoden aikana useita erilaisia neuvotteluja sekä vuoropuhelua palvelujen järjestämiseen liittyen. Teknisiä hintaneuvotteluja käytiin ikäihmisten ympärivuorokautisen asumispalvelun osalta yhdeksän (9) palveluntuottajan kanssa ja ne koskivat 17 eri palveluyksikköä ja noin 300 asiakasta. Lisäksi käytiin suorahankintaneuvottelut kolmen eri palveluntuottajan kanssa neljän eri palveluyksikön osalta. Noin 40 asiakkaalle neuvoteltiin asiakaskohtaiset ympärivuorokautisen asumispalvelun suorahankintasopimukset. Yhteisöllisen asumisen hankintaprosessi keskeytettiin, koska tarjouspyynnössä tavallista palveluasumista koskeva palvelukuvaus ja vähimmäisvaatimukset eivät vastaa nykylainsäädännön edellytyksiä sovellettavaksi yhteisöllisen asumisen hankintaan.

2.2 Järjestämisen tuen toimialueen käyttötalousosa

Järjestämisen tuen käyttötalouden toteuma 1.1.-31.3.2023

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Järjestämisen tuki					
MYYNTITUOTOT	2 839 000	709 750	200 006	7,0	2 638 994
MAKSUTUOTOT	4 300 000	1 075 000	260 206	6,1	4 039 794
TUET JA AVUSTUKSET	5 952 686	1 488 172	9 550	0,2	5 943 136
MUUT TOIMINTATUOTOT			2 041	0,0	-2 041
T O I M I N T A T U O T O T	13 091 686	3 272 922	471 802	3,6	12 619 884
HENKILÖSTÖKULUT	-6 493 924	-1 623 481	-1 085 898	16,7	-5 408 026
PALVELUJEN OSTOT	-29 553 423	-7 388 356	-5 611 665	19,0	-23 941 758
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-576 214	-144 054	-75 685	13,1	-500 529
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 266 558	-316 640	-431 057	34,0	-835 501
T O I M I N T A K U L U T	-37 890 119	-9 472 530	-7 204 304	19,0	-30 685 815
T O I M I N T A K A T E	-24 798 433	-6 199 608	-6 732 502	27,1	-18 065 931
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-350	-88	0	0,0	-350
V U O S I K A T E	-24 798 783	-6 199 696	-6 732 502	27,1	-18 066 281
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-89 665	-22 416	-22 416	25,0	-67 249
T I L I K A U D E N T U L O S	-24 888 448	-6 222 112	-6 754 918	27,1	-18 133 530
TULOSLASKELMA	-24 888 448	-6 222 112	-6 754 918	27,1	-18 133 530
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-24 888 448	-6 222 112	-6 754 918	27,1	-18 133 530

2.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Järjestämisen tuen osalta loppuvuoden haasteena on ostopalveluna järjestettävien palvelujen kustannuskehitys ja niistä johtuvat heijastusvaikutukset asiakkaiden valinnanmahdollisuuksiin mm. palvelusetelin käytön osalta. Alkuvuoden tulokertymään on vaikuttanut järjestelmistä johtuva asiakasmaksujen laskutuskielto.

Tulevien vuosien haasteena ovat mm. alueen väestörakenteesta johtuva kasvava palveluntarve, hintojen kustannuskehitys sekä näiden yhteensovittaminen valtiolta tulevaan rahoitukseen.

Järjestämisen tuessa on tunnistettu haasteeksi sekä loppuvuoden että tulevien vuosien osalta alueelle myönnettyjen kehittämisrahojen tavoitteellinen hyödyntäminen koko organisaatiossa.

3. Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut

3.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hyvinvointialueen käynnistyminen on ollut myös tuotannon hallinto- ja tukipalvelujen osalta työntäyteinen. Työtä ja tehtäviä on organisoitu uudelleen ja hallinnon prosesseja on uudistettu. Merkittävä uudistus liittyy asianhallintajärjestelmä CaseM:n laaja-alaiseen käyttöönottoon.

Ateria- ja puhtauspalveluiden tuotantovaihtoehtoista teki Damico Oy selvityksen. Aluehallitus päätti selvityksen pohjalta hakea kilpailutuksella ko. palveluille yksityisen palvelutuottajan. Kuljetuspalveluiden osalta on alkuvuonna selvitetty yhteistoiminta-alueen yhteisen Tervia Logistiikka Oy:n perustamista. Tietohallinnossa on kansallisen rahoituksen turvin meneillään merkittäviä digitalisointihankkeita.

3.2 Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden toteuma palvelualueittain 1.1.-31.3.2023

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jätk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	1 552 838	388 210	323 110	20,8	1 229 728
MAKSUTUOTOT	86 030	21 508	18 551	21,6	67 479
TUET JA AVUSTUKSET	1 157 000	289 250	3 313 766	286,4	-2 156 766
MUUT TOIMINTATUOTOT	488 780	122 195	179 917	36,8	308 863
T O I M I N T A T U O T O T	3 284 648	821 162	3 835 344	116,8	-550 696
HENKILÖSTÖKULUT	-18 670 849	-4 667 712	-4 472 846	24,0	-14 198 003
PALVELUJEN OSTOT	-12 231 992	-3 057 998	-4 821 914	39,4	-7 410 078
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 423 324	-1 355 831	-1 326 259	24,5	-4 097 065
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 291 821	-572 955	-335 292	14,6	-1 956 529
T O I M I N T A K U L U T	-38 617 986	-9 654 496	-10 956 310	28,4	-27 661 676
T O I M I N T A K A T E	-35 333 338	-8 833 334	-7 120 966	20,2	-28 212 372
VALTIONOSUUDET	44 883 547	11 220 887	13 451 473	30,0	31 432 074
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 885	-471	-303	16,1	-1 582
V U O S I K A T E	9 548 324	2 387 081	6 330 203	66,3	3 218 121
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 395 912	-2 348 978	-2 319 130	24,7	-7 076 782
T I L I K A U D E N T U L O S	152 412	38 103	4 011 073	2 631,7	-3 858 661
TULOSLASKELMA	152 412	38 103	4 011 073	2 631,7	-3 858 661
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	152 412	38 103	4 011 073	2 631,7	-3 858 661

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Hallintopalvelut					
MYYNITUOTOT	15 000	3 750	3 363	22,4	11 637
MAKSUTUOTOT	30	8			30
TUET JA AVUSTUKSET	1 100 000	275 000	1 388	0,1	1 098 612
MUUT TOIMINTATUOTOT	15 000	3 750	549	3,7	14 451
T O I M I N T A T U O T O T	1 130 030	282 508	5 300	0,5	1 124 730
HENKILÖSTÖKULUT	-9 358 617	-2 339 654	-2 210 518	23,6	-7 148 099
PALVELUJEN OSTOT	-4 266 477	-1 066 619	-1 175 543	27,6	-3 090 934
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-112 892	-28 223	-51 436	45,6	-61 456
MUUT TOIMINTAKULUT	-384 451	-96 113	-76 692	19,9	-307 759
T O I M I N T A K U L U T	-14 122 437	-3 530 609	-3 514 189	24,9	-10 608 248
T O I M I N T A K A T E	-12 992 407	-3 248 102	-3 508 889	27,0	-9 483 518
VALTIONOSUUDET	12 151 174	3 037 794	3 641 673	30,0	8 509 501
VALTIONOSUUDET	12 151 174	3 037 794	3 641 673	30,0	8 509 501
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 770	-443	-190	10,7	-1 580
V U O S I K A T E	-843 003	-210 751	132 594	-15,7	-975 597
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-256 041	-64 010	-39 688	15,5	-216 353
T I L I K A U D E N T U L O S	-1 099 044	-274 761	92 906	-8,5	-1 191 950
TULOSLASKELMA	-1 099 044	-274 761	92 906	-8,5	-1 191 950
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 099 044	-274 761	92 906	-8,5	-1 191 950

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Tukipalvelut					
MYYNITUOTOT	1 537 838	384 460	319 748	20,8	1 218 090
MAKSUTUOTOT	86 000	21 500	18 551	21,6	67 449
TUET JA AVUSTUKSET	57 000	14 250	3 312 378	5 811,2	-3 255 378
MUUT TOIMINTATUOTOT	473 780	118 445	179 368	37,9	294 412
T O I M I N T A T U O T O T	2 154 618	538 655	3 830 044	177,8	-1 675 426
HENKILÖSTÖKULUT	-9 150 557	-2 287 639	-2 197 266	24,0	-6 953 291
PALVELUJEN OSTOT	-7 937 015	-1 984 254	-3 616 656	45,6	-4 320 359
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 306 432	-1 326 608	-1 274 821	24,0	-4 031 611
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 901 870	-475 468	-257 331	13,5	-1 644 539
T O I M I N T A K U L U T	-24 295 874	-6 073 969	-7 346 075	30,2	-16 949 800
T O I M I N T A K A T E	-22 141 256	-5 535 314	-3 516 030	15,9	-18 625 226
VALTIONOSUUDET	32 732 373	8 183 093	9 809 800	30,0	22 922 573
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-115	-29	-114	99,0	-1
V U O S I K A T E	10 591 002	2 647 750	6 293 656	59,4	4 297 346
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 139 871	-2 284 968	-2 279 442	24,9	-6 860 429
T I L I K A U D E N T U L O S	1 451 130	362 783	4 014 214	276,6	-2 563 083
TULOSLASKELMA	1 451 130	362 783	4 014 214	276,6	-2 563 083
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	1 451 130	362 783	4 014 214	276,6	-2 563 083

Talospalvelut

Talospalvelujen tukipalveluasiakkaista Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy ja Hyrynsalmen kunta siirtyivät kuluvan vuoden alusta toisille palveluntuottajille. Kainuun hyvinvointialueen talospalvelut on kuitenkin laatinut niille viime vuoden tilinpäätöksen ja taloustilastoinnin. Kainuunmeren Työterveys Oy siirtyi osakekaupan myötä vuoden 2022 lopulla osaksi Mehiläinen-konsernia. Kainuunmeren Työterveys Oy:lle taloushallinnon palvelut tuotetaan huhtikuun 2023 loppuun saakka. Siirtymävaiheessa palvelujen tuottaminen on aiheuttanut jonkin verran ylityökertymiä henkilöstölle. Kertyneet ylityöt pyritään pitämään vapaina kuluvan vuoden loppuun mennessä. Lisäksi alkuvuonna palkattiin määräajaksi viime vuoden lopulla eläkkeelle jäänyt laskentasihteeri.

Järjestelmävastaavan tehtävään on rekrytoitu uusi työntekijä organisaation ulkopuolelta eläköityvän henkilön tilalle. Kuluvan vuoden aikana on jäämässä eläkkeelle kaksi laskentasihteeriä, joiden tilalle ei todennäköisesti tulla palkkaamaan uusia työntekijöitä. Talous- ja toimintasuunnittelua on vahvistettu toisella controllerilla.

Taloushallinnon järjestelmiä on kehitetty ja päivitetty vastaamaan automaattisen talousraportoinnin vaatimuksia. Järjestelmähankintoja on pystytty osittain kattamaan hyvinvointialueille kohdennetulla ICT-muutosrahoituksella.

Talospalvelujen toimintakulujen toteuma-% suhteessa koko vuoden talousarvioon ajalla 1.1.-31.3.2023 on 27,0 %, viime vuoden vastaava luku suhteessa tilinpäätökseen 2022 oli 29,0 %. Tämän perusteella palveluyksikön toimintakulujen voi olettaa toteutuvan korkeintaan talousarvioon varattujen määrärahojen suuruisina, vaikka huomioidaan talospalvelujen talouden tasapainottamiseksi esittämä määrärahavähennys 10 000 €.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluiden alkuvuoden toimintaan ovat vaikuttaneet normaalitoiminnan lisäksi uuden organisaation käynnistämiseen liittyvät tehtävät. Henkilöstöpalveluissa on valmisteltu ohjeistuksia ja paikallinen neuvottelutoiminta on ollut aktiivista. Neuvottelutoiminnan kehittämiseksi on käynnistetty prosessin kuvaus. Palkkapalveluja on työllistänyt mm. erinäiset henkilöstön tietojen tarkistukset hyvinvointialueelle tehdyn tiedonsiirron seurauksena ja ylityötakin on jouduttu tekemään. Työhyvinvoinnin ja työsuojelun osalta on jalkauduttu yksikköihin edistämään työhyvinvointisuunnitelmien tekemistä ja erilaisten ongelmatilanteiden ratkaisemista. Työturvallisuuden osalta työtapaturmia on tapahtunut hieman vähemmän (262) kuin edellisellä vuonna (289). Osaamisen kehittämiseksi on järjestetty runsaasti koulutuksia. Kansainvälisen rekrytointin hankkeen (Maailmalta oppipolun kautta työntekijäksi Kainuun hyvinvointialueelle) valmistelua vietiin eteenpäin alkuvuoden 2023 aikana. Hankkeen tavoitteen on turvata Kainuun hyvinvointialueen henkilöstöresursseja pitemmällä aikajänteellä. Henkilöstöpalvelujen palkkatoteuma on 24,2 %.

Asiantuntijapalvelut

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalvelut

Asiakirjahallinnossa on tehty hyvinvointialueen tiedonohjaussuunnitelma ja tietosuojan- ja asiakirjahallinnon ohjeita ja lomakkeita. Potilasasiamiestoiminnassa on muistutusten käsittely viety CaseM asianhallintajärjestelmään ja siihen liittyvät prosessit ja työohjeet on tehty ja tavoitteena on, että myös muistutusten käsittelyn läpimenoaikoja voidaan näin seurata.

Tietohallintopalvelut

Tietohallintopalvelujen toimintakulut toteutuvat aikaisempien vuosien mukaisesti etupainotteisesti, johtuen alkuvuodesta maksuun tulevista isoista lisenssikustannuksista ja palveluostoista. Muuten kuluvan vuoden talouskehitys näyttäisi vastaavan suunniteltua. Tietohallinnon toiminnasta on pyritty etsimään säästöjä talouden tasapainottamisohjeistuksien mukaisesti, mutta valitettavasti isoja säästökohteita ei löydy johtuen siitä, että tietohallinnon budjetti koostuu pääosin koko hyvinvointialueen ja muiden toimialueiden toiminnassa käytettävistä tietojärjestelmä-, laite- ja palvelukustannuksista. Pientä säästöä on löydetty tietoliikennekustannuksista sekä leasingkustannuksista, kun laitteiden ja ohjelmistojen määrää on voitu vähentää.

Muussa toiminnassa on alkuvuonna näkynyt hyvinvointialueelle siirtyminen ja erilaisten käynnissä olevien ICT-muutoshankkeiden jatkuminen kuluvan vuoden aikana. ICT-muutoshankkeen projektit työllistävät projektissa mukana olevien lisäksi myös muuta tietohallinnon henkilöstöä.

Tekniset palvelut

Toimistosihteerin/laskentasihteerin tehtävissä on aloittanut uusi henkilö 1.4.2023. Tehtävät jakautuvat 50 % kiinteistötekniikka ja 50 % materiaaliopalvelut.

Materiaaliopalvelut

Varaston (7001) toimitusvarmuus oli seurantajaksolla Q1/2023 keskiarvollisesti 96,59 %. Hoitotarvikkeiden saatavuus oli hyvällä tasolla, mutta Ukrainan tilanteen ja raaka-ainepulan vuoksi edelleen joissain tuotteissa on toimittajakohtaisia saatavuusongelmia. Varaston arvo laski vuoden vertailujaksolla mitattuna alimmalle tasolle maaliskuussa 2023 ollen 993 248 euroa.

Henkilöstökulut kehittyivät seurantajaksolla odotetusti ja olivat hieman budjetoitua alhaisemmalla tasolla. Tietohallintopalveluiden ennakkolaskutuksen sekä postipalvelumaksujen edelleen laskutuksen keskeneräisyyden vuoksi palvelujen ostot ylittivät talousarvion seurantajaksolla.

Henkilöstön osalta seurantajaksolla useita pitkiä poissaoloja, joilla korottavaa vaikutusta henkilöstökulujen toteumaan.

Toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisprojekti valmistunut seurantajaksolla Q1/2023 ja projektin aikana muodostetut työkalut otettu materiaaliopalveluiden toiminnan tehostamiseksi käyttöön. Terminaalitilojen työturvallisuutta parannettu pienhankinnoin.

Kuljetuspalvelut

Kuljetuspalvelut ei ole laskuttanut yhteiskäyttöautojen sekä vierashuoneiden kuluja muilta palveluyksiköiltä vuoden 2023 aikana, joten toteuma siltä osin virheellinen. Kulut laskutetaan huhtikuu 2023 toteumaan.

Ravinto-, puhtaanapito- ja tekstiilipalvelut

Ravintopalvelut

Vuolijoen palvelukeittiö toiminta lopetettiin omana toimintana 28.2.2023. Palvelukeittiössä oli 1 kokoaikainen ja 1 58 % työajalla olevat työntekijät. Kokoaikainen työntekijä sanoutui irti ja osa-aikainen työntekijä siirtyi ravintokeskus Tähkään. Emmakodin ateriat kuljetetaan Kajaanista. Ruokien jakaminen ja astiahuolto on ostopalveluna SOL Palveluilta 1.3.2023 alkaen. Alustava kustannus säästö on 150 000 € /v.

3.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Talouspalvelut

Talouspalvelut tuotetaan Kainuun hyvinvointialueelle toistaiseksi organisaation omana toimintana. Järjestämissuunnitelman mukaisesti Tuotannon hallinto- ja tukipalvelujen toimintatapoja tullaan tarkastelemaan kokonaisvaltaisesti. Talouspalvelujen osalta tarkasteltavia nykyisen toimintamallin vaihtoehtoja ovat toimintojen kokonais- tai osaulkoistus. Ulkoistusratkaisuihin liittyy merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä, minkä vuoksi asiaa on valmisteltava maltillisesti ja realistisesti tarkastellen. Kainuun alueella toteutetuista kuntaorganisaatioiden taloushallinnon palvelujen ulkoistusratkaisusta on annettu välillä erittäin negatiivista palautetta. Mikäli taloushallinnon palvelujen tuottamista jatketaan omana toimintana, osaavan henkilöstön

saatavuus tehtäviin on jatkossa haastavampaa. Tämä lienee rasitteena myös ulkoisten taloushallinnon palveluntuottajien toiminnan laadun ylläpitämisessä.

Asiantuntijapalvelut

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalvelut

Haasteena on yhteiset toimintakäytännöt sähköisen tiedon käsittelyyn koko hyvinvointialueella. Myös henkilöstön osalta haasteena sairaslomat, koska arkiston työtehtäviin ei voida ottaa henkilöä, jota ei ennätetä perehdyttää. Osatyökykyisiä työntekijöitä, joiden työssä jaksaminen on haasteellista.

Potilasasiamiestoiminta on säästösyistä pienennetty 60 % työaikaan ja potilasasiamiehen sihteerin työaika 40 %. Hyvinvointialueella on tuotettava potilasasiamiespalvelut koko alueella myös yksityisille toimijoille ja tämä asia tarkastellaan loppuvuoden 2023 aikana, riittääkö 60 % työaika vai palataanko 100 % työaikaan.

Tietohallintopalvelut

Tietohallintopalvelut tuotetaan Kainuun hyvinvointialueelle toistaiseksi organisaation omana toimintana. Järjestämissuunnitelman mukaisesti tietohallintopalvelujen toimintatapoja tullaan tarkastelemaan ja nykyisen toimintamallin vaihtoehtoina on toimintojen kokonais- tai osaulkoistusta. Ulkoistusratkaisuihin liittyy merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä, minkä vuoksi asiaa on valmisteltava maltillisesti ja realistisesti tarkastellen. Omana toimintana toteutettaessa resurssiriskejä voi esiintyä esim. kokeneempien asiantuntijoiden saatavuudessa, sillä palkkatasollisesti emme pysty kilpailemaan markkinoilla.

Tekniset palvelut

Talouden kehittymä on pääsääntöisesti budjetoidun mukaista tai sen alle. Yleinen hintatason ja haasteellinen taloussuunnitteluvuosi 2023 näkyy budjetin toteutumassa mm. tarvikkeissa ja ostoenergiassa (kaukolämpö) budjetin ennakoitua suuremmassa toteumassa. Osa tarvikeostoissa on tietoista siirtoa ostopalveluhuoltosopimusten piirissä olevista tarvikkeista oma hankintaan (saadaan itse ostettuna halvemmalla) ja saadaan kustannussäästöä.

Tulevat taloussuunnitteluvuodet tulevat olemaan haasteellisia yleisen hintatason nousun sekä energiamarkkinoiden kehittymisen vuoksi.

Materiaalipalvelut

Varaston (7001) toimitusvarmuuden odotetaan säilyvän välillä 96–97 %. Hoitotarvikkeiden saatavuus tulee säilymään hyvällä tasolla, mutta Ukrainan tilanteen ja raaka-ainepulan vuoksi joissain tuotteissa tulee esiintymään edelleen toimittajakohtaisia saatavuusongelmia. Osa koronapandemian hoitoon hankituista tuotteista sisältää riskin alaskirjaukseen varastosta tuotteen teknisen käyttöiän päättymisen vuoksi.

Työturvallisuuden ja henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseen tullaan keskittymään oleellisesti vuoden 2023 loppupuoliskon aikana. Vuodelle 2023 suunnitellut toimintaa kehittävät investoinnit toteutetaan suunnitellusti.

Henkilöstökulujen kehitys tulee kehittymään budjetoitua alhaisemmalla tasolla.

Kuljetuspalvelut

Takseille maksettavat kuljetuskustannukset ovat nousseet sekä hyvinvointialueen omien autojen kustannukset ovat myös nousseet. Riskinä on, että ainakin polttoaineen hinnat tulevat uudelleen nousemaan vuoden 2023 loppupuoliskolla.

Ravinto-, puhtaanapito- ja tekstiilipalvelut

Ravintopalveluissa toiminta talouden näkökulmasta on suunnitellun mukaista. Myyntituotot kokonaisuutena ovat hiukan alle suunnitellun. Myynnistä ulkoinen myynti ylittää suunnitellun, sisäinen myynti jää alle suunnitellusta.

Henkilöstömenot ovat alle suunnitellun, vaikka sairaspoissaoloista johtuvia määräaikaista henkilöstöä on jouduttu ottamaan usein.

Ulkoisen vuokran kustannus tulee ylittymään, talousarvioon on varattu liian vähän määrärahoja sille.

4. Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut

4.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Yleistä

Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyessä vuoden 2023 alussa toimialuetta kohtasi muutosten aalto uuden toimialuejohtajan ja hyvinvointialuejohtajan johtoryhmineen aloittaessa toimintansa. Ensimmäistä neljänestä siivittätkin uusien johtajien tutustuminen hyvinvointialueeseen ja palvelualueisiin. Keskiössä oli myös erityisesti terveyden- ja sairaanhoidon toimialueella päätetyn organisaatorakenteen saavuttamiseen tähtäävien muutosneuvotteluiden aloittaminen. Talouden ennusteiden näyttäessä toimialueelle merkittävää alijäämää myös välittömän palvelurakenteen uudistamis- ja sopeuttamisohjelman laatiminen järjestämisuunnitelman muodossa vei erittäin suuren osan toimialueen keskeisten johtajien työpanoksesta. Järjestämisuunnitelman viemää aikaa lisäsi se, että sen laatimisessa haluttiin osallistaa henkilöstöä niin paljon kuin tämä annetuissa aikaraameissa oli mahdollista.

Talouden osalta toimialueen tulos on varovaisen myönteinen. Myös muiden Suomen hyvinvointialueiden rakenteiden muuttuessa talouden seuranta oli kuitenkin haastavaa ja aiheutti suuria epävarmuustekijöitä ennusteisiin esimerkiksi hintavien yliopistosairaalalaskutusten viivästyessä. Toisaalta myös toimialueen toimintatuotot nousevat vasta myöhemmin laskutusikäntöjen vakiintuessa. Huomattavaa lienee, että säästöosuuksien syntyminen henkilöstömenoista ei myöskään tue strategisia tavoitteita toimialueelle koronapandemian ja yleisen henkilöstöpulan myötä syntyneen hoitovelan purkamisessa.

Yhteenvetona voitaneen todeta, että ensimmäistä terveyden- ja sairaanhoidon toimialueen vuosineljännestä hyvinvointialueena leimasi välitön perustoiminnan vakiinnuttamisen tarve, joka jatkuu myös seuraavien vuosineljännesten ajan. Tulevina vuosineljänneksinä toimialueella on kuitenkin asteittain lisääntyviä mahdollisuuksia keskittyä laaja-alaisemmin hyvinvointialueen asettamiin strategisiin tavoitteisiin ja niiden toteuttamiseen. Esimerkiksi hyvään johtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin keskittyvät tavoitteet vievät toimialuetta joka tapauksessa kohti toivottua talouden tasapainottamista. On kuitenkin tärkeää muistaa, että suurimpien järjestämisuunnitelman uudistusten ja strategisten muutosten vaikutukset toimintaan ja talouteen tulevat vasta useiden vuosien aikaviiveellä. Keskeisenä ratkaistavana kysymyksenä on osaavan oman työvoiman saanti ja yksityisten palveluntuottajien kanssa kumppanuudessa tehtävät ratkaisut, jotka toivottavasti taittavat toimialueelle erittäin kallista yksityisen lääkäryövoiman henkilöstöhankintaa. Haaste ei ole helppo, sillä myös

toimialueen henkilöstö eläköityy, terveydenhuollon ammattilaisten veto- ja pitovoimasta kilpaillaan kansallisesti ja toisaalta ikääntyvä väestöpohja tarvinnee jatkossa yhä lisääntyvissä määrin terveyden- ja sairaanhoidon palveluita.

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

Kuvantaminen

Radiologisten tutkimusten määrä nousi etenkin perusterveydenhuollon ja tietokonetomografiakuvausten osalta. Perusterveydenhuollon jononpurku, koronapandemian jälkeinen kysynnän kasvu ja jonkin verran parantunut lääkäritilanne selittänevät muutosta. Henkilöstötilanne on kuitenkin varsin hyvä ja työvoiman ostamista yksityisiltä palvelutuottajilta on pystytty vähentämään. Magneettitutkimusten osalta jononpurkua on tehty joka toisena lauantaina. Kirurgian jononpurkua joudutaan suunnittelemaan tehosteaineisille magneeteille ja tietokonetomografiatutkimuksille, koska virka-ajalla ei aikoja ole saatavilla. Ohjelmistohäiriö Siemensin tietotomografialaitteen kanssa on aiheuttanut yksittäisiä maksimissaan puolen päivän mittaisia käyttökatkoksia.

Lääkehuolto

Sairaala-apteekin toiminnassa oli haasteita henkilökunnan yhtäaikaisten akuuttipoissaolojen seurauksena. Usean kuukauden rekrytointiyritykset toivat kuitenkin tulosta määräaikaisen lääketyöntekijän osalta. Hyvinvointialueen käynnistyminen näyttää vaikuttaneen apteekin toimintakuluihin niitä vähentävästi. Esimerkiksi sairaala-apteekin toimintaa kuvaavista mittareista lääketoimitusrivien määrä tammi-maaliskuussa oli noin 5 % vähemmän kuin vuonna 2022 vastaavana ajankohtana. Myös lääkkeenvalmistuksen valmistuserien määrä väheni noin 18 %. Toimintatuottoja on tullut hieman arvioitua enemmän.

Lääkkeiden toimitusrivien sakkaaminen 2023 alkuvuodesta on yllätys, joka liittyyne hyvinvointialueen aloitukseen. Pitäisi selvittää laajemmin lääkehuollon suurten asiakkaiden toimintaa ja tuotantoa (mm. leikkausten määrät, potilasmäärät eri toimialueilla yms.) jotta voidaan analysoida tarkemmin syytaustaa lääkeostojen vähenemiseen. Lääkehuoltopalvelut ovat tukipalveluyksikkö, jonka toiminta on sidoksissa asiakkaiden tilauspyyntöihin.

Lääkehuollon tulokertymä koostuu pääasiassa puolustusvoimien eli Kainuun Prikaatin lääkeostoista. Perussyy suuremmalle tulokertymälle todennäköisesti määrällisesti suuremmille lääkehankinnoille on esim. PV-toiminnan kasvu esim. sotilasharjoitusten määrän kasvaminen (tulevaisuudessa NATO-vaikutus). Hankintakausi vaihtui vuodenvaihteessa, mutta sen vaikutus ei ehkä vielä näy vielä tässä vaiheessa hintatasossa. Korona-aikaan Kainuun Prikaatin varuskunnan lääkeostot supistuivat voimakkaasti ja vielä vuonna 2022 Kainuun Prikaatin lääkeostot olivat hyvin maltillisia aiempiin vuosiin verrattuna. Edellä mainittuun kokonaistasoon on lisätty hieman tulokertymäarviota vuodelle 2023, mutta lääkeostot ovatkin olleet suuremmat alkuvuodesta kuin arvioitiin. Merkittävänä uudistushankkeena mainittakoon perusterveydenhuollon avuksi ja tueksi tulevien osastofarmaseuttien toiminnan suunnittelun aloitus. Hanke toteutetaan osana ministeriön vahvasti tukemaa tulevaisuuden sote-keskus-ohjelmaa.

Sihteeripalvelut

Sihteeripalveluiden talous on tasapainossa. Alkuvuonna sihteeripalvelut aloittivat tuottamaan sihteeripalveluita apuvälinekeskukseen sekä hematologian poliklinikalle. Sihteereiden osaamista kehitetään edelleen sisäisen sijaistuksen osaamisen varmistamiseksi. Kaksi määräaikaista osastosihteerää vakinaistettiin. Työhyvinvointiin halutaan tuottaa lisäpanostuksia tulevaisuudessa sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

Välinehuolto ja infektioiden torjunta

Välinehuollon laitteissa on edelleen huolto- ja korjaustöiden tarvetta. Tilanne on jatkunut haastavana uuden keskussairaalan tiloihin muuttamisesta saakka. Toimittajien kanssa käydään säännöllisesti keskustelua toiminnan parantamiseksi yhdessä lääkintälaittehuollon kanssa. Kaikkia rikkoontuneita osia ei ole osattu huomioida budjetissa, joka selittää budjetin ylittymistä näiltä osin. Infektioiden torjuntatyössä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Patologia

Vuoden 2022 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna patologian laboratorioon saapuneiden näytteiden määrä nousi hieman (5 %), vainajahuollossa huollettujen vainajien määrä laski edellisvuoteen verrattuna 28 %. Toiminnan resursointi säilyi ennallaan. Kudos- ja solunäytteisiin pystyttiin vastaamaan hyvin tavoitevastausaikojen puitteissa. Henkilöstön sairauspoissaolot olivat vähäisiä. Koulutuksiin osallistumista pystyttiin aloittamaan uudelleen koronavuosien tauon jälkeen. Henkilöstön kehityskeskustelut käytiin uudella ryhmäkehityskeskustelun tavalla. Vuosittaisesti katselmoitavat turvallisuuskävelyn, tietosuojan/tietoturvan ja laitteiden käytön tarkistukset suoritettiin. Ulkoisiin laatukierroksiin on osallistuttu säännöllisesti.

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutuksen palvelualueen talous on tasapainossa. Vuoden 2022 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna asiakaskontaktien määrä kasvoi 12 %. Nykytekniikan hyödyntäminen näkyy etäpalveluiden kasvuna varsinkin puhe- ja ravitsemusterapian sekä psykologien käyntien osalta. Fysioterapeuteilla myös puhelinvastaanotot ovat selvästi lisääntyneet.

Henkilöstötilanne palvelualueella on hyvä ja ostopalveluihin on tarvinnut turvautua suunniteltua entistä vähemmän. Myös kaikki virkalääkäreiden vakanssit ovat täytettyinä. Tästä huolimatta osalla toiminnoista varsinkin Kajaanin seudulla ylittää hoitotakuun. Tilanne varsinkin ikäihmisten kuulon kuntoutusohjauksessa on vaikea, joka lienee seurausta väestön ikääntymisestä sekä paremmasta palvelutarpeen tunnistamisesta. Ratkaisua jonojen hallintaan työestetään yhdessä esihenkilöiden ja henkilöstön kesken.

Palvelualueella toteutetaan monenlaisia kehityshankkeita ja toiminnan uudistumisen kokeiluja. Esimerkiksi koulufysioterapiatoimintaa on kokeiltu neljällä Kainuun koululla. Myös fysioterapeutteja koulutetaan edelleen kokeilujen perusteella erinomaisesti todettuun suoravastaanottomalliin. Moniammatillinen vastaanottomalli ja perusterveydenhuollon jonojen purkamisen on tosin ruuhkauttanut perusterveydenhuollon fysioterapiaa.

Lasten ja perheiden terveystyö

1.1.2023 tapahtunut organisaatiomuutos on osin vielä kesken lasten- ja nuorisopsykiatrian osalta. Koulujen psykososiaaliset palvelut ja perheneuvola siirtyivät eri toimialueelle.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Kouluterveydenhoitajilla on kova työkuorma lasten oireilun työllistäessä heitä aiempaa enemmän. Tarkastusten toteuttamisessa on ollut haasteita. ADHD-lasten tarkastuksia siirretään perustasolle erikoissairaanhoidosta ja lääkäreitä on koulutettu tähän osa-alueeseen. Muutos vielä kesken. Positiivista on, että koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäreitä on saatu riittävästi virkatyönä ja kalliimmista ostopalveluista on pystytty luopumaan.

Äitiys- ja lastenneuvola

Terveydenhoitajat ovat päässeet koronan jälkeen normaalityöhön ja tarkastukset on pystytty toteuttamaan. Lastenneuvolalääkäreitä on riittävästi, mutta äitiysneuvolan lääkäreistä on jonkin verran pulaa. Haasteita ratkotaan yhdessä yleislääketieteeseen erikoistuvien kanssa, jotka ovat halunneet suorittaa koulutusjaksonsa äitiysneuvolatoimintaan perehtyen.

Lastentaudit ja lasten neurologia

Lastentaudeilla on ollut jonkin verran erikoislääkäripulaa ja ostopalveluja etenkin päivystyksen järjestämiseksi on jouduttu käyttämään. Lasten neurologialla on ollut sen sijaan erikoistuvan lääkärin työpanosta käytettävissä ja ostopalveluja ei ole nyt tarvittu. Joillekin lapsille on jouduttu aloittamaan erittäin kalliita hoitoja (jopa 120 000 e/vuosi/lapsi). Tämä tulee vaikuttamaan lääkemenoihin loppuvuonna.

Synnytys ja naistentaudit

Yksikön erikoislääkäreiden virat ovat toistaiseksi täynnä, mutta osa-aikaisten määrä on suuri. Sairaalan veto- ja pitovoimatekijöitä ja työhyvinvointia vaalien osa-aikaisuuteen liittyvät toiveet on pyritty toteuttamaan.

Kättilötilanne on ollut kohtuullisen hyvä ja avoimiin virkoihin on ollut hakijoita. Ulkokuntalaisia synnyttäjiä on jopa edellistä vuotta enemmän, mutta kainuulaisten synnyttäjien osuus näyttää Kajaanin ja Sotkamon ulkopuolella pienevän. Alkuvuoden tuotot eivät ole vielä yltäneet talousarvion tasolle, mutta arvioimme hyvinvointialueidenlaskutuksen korjaavan tietoa viiveellä.

Aikaisemmin naistentautien leikkausjonotilanne ylitti hoitotakuun johtuen sairaalan muutosta ja koronasta. Jonotilanne on parantunut alkuvuonna hoitotakuuseen oman työvoiman lisäleikkausaikojen voimin. Ostopalvelua tai jononpurkua ei ole tarvittu. Poliklinikan jonotilanne naistentaudeilla pahenee, johtuen lisääntyneestä lähetemäärästä perusterveydenhuollon purkaessa jonojaan.

Mielenterveyspalvelut ja riippuvuuksien hoito

Lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, aikuispsykiatria ja riippuvuuksien hoito (päihdepalvelut) aloitti uutena palvelualueena hyvinvointialueen käynnistäessä toimintansa vuoden 2023 alussa. Organisaatiomuutos, järjestämissuunnitelman työstäminen, hyvinvointialueen järjestäytymisen pitkittyminen ja esihenkilöiden tehtävien määrittely on vienyt palvelualueen aikaa perustehtävien hoidon ohella.

Myös erilaisten kehittämishankkeiden työryhmiin ja koulutuksiin osallistuminen on vaatinut paljon henkilöstöltä. Käynnissä olevia hankkeita ovat muun muassa Terapiat etulinjaan -, sote-keskusten moniammatillisen vastaanottotyön ja päihdepalvelujen matalan kynnyksen palvelujen kokonaisuushankkeet. Terapiat etulinjaan hankkeen osalta vuoden ensimmäisellä neljänneksellä on otettu käyttöön terapianavigaattori, siihen kytkeytyvä ohjattu omahoito ja nettiterapia sekä aloitettu etulinjan lyhytterapeuttikoulutus. Tavoitteena on parantaa etenkin varhaisvaiheen hoidon saatavuutta. Mukana elämässä -hanke on työstänyt hoitoketjuja ja työohjeita itsetuhoisen potilaan hoidossa. Uutena alkanut myös mielenterveyskuntoutujien työelämään paluuta tukeva IPS-valmennus.

Lastenpsykiatrian läheteiden määrä on ollut samaa tasoa kuin edellisenä vuonna. Viikko-osastona toimivan osaston kuormitus on ollut 100 %. Lastenpsykiatrialla ei ole virkasuhteista erikoislääkäreitä ylilääkärin irtisanouduttua vuoden 2022 lopulla. Lastenpsykiatrian erikoislääkäripalvelua on siis jouduttu hankkimaan ostopalveluna vajaan 100 % työajalla.

Nuorisopsykiatrian läheteiden määrä on ollut runsas. Osasto on joutunut toimimaan koko ajan ylipaikoilla jopa 140–200 % kuormituksella. Erikoislääkäritilanne on kuitenkin ollut viime vuotta parempi. Virassa toimivan ylilääkärin lisäksi maaliskuussa on ollut työssä erikoistuva lääkäri 60 % työajalla ja vuoden 2023 alusta asti on ollut

saatavissa erikoislääkärin ostopalvelua yli 80 % työajan verran. Lisäksi virkasuhteinen osa-aikainen lääkäri on sijaistanut ylilääkärinä osastolla yksittäisiä päiviä. Poliklinikalla lääkäriaikoja on ollut aikaisempaa paremmin saatavissa. Sen sijaan hoitohenkilöstön poissaolot ovat aiheuttaneet jonoa hoitosuhteiden aloitukseen.

Aikuispsykiatrian osasto on toiminut keskimäärin 96 % kuormituksella. Ajoittain myös tällä osastolla on ollut ylipaikkatilanteita kuormitushuippujen yhteydessä. Kajaanin mielenterveys- ja päihdeyksikössä tehtiin viime vuoden puolella muutoksia toimintamalliin ja työnjakoon hoidon aloituksen sujuvoittamiseksi ja jonojen purkamiseksi. Jono hoitoon (keskusteluterapia) on toimien seurauksena lyhentynyt yli sadalla potilaalla. Tavoitteena on edelleen Terapiat etulinjaan -toimintamallilla ja hoitoja tiivistämällä välttää hoitojonojen syntyminen. Yhteiset suunnittelutapaamiset ja toimintatapojen kehittäminen yleislääketieteen vastaanotto toiminnan kanssa on edennyt.

Aikuispsykiatrialla on työssä kolme virkasuhteista lääkäriä. Lisäksi erikoislääkäripalvelua avohoidon yksiköihin on hankittu reilun kahden lääkärin työpanoksen verran. Yli puolet tästä yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavasta palvelusta on toteutunut etävastaanottona. Päihdelääkärin palvelua on hankittu noin 20 % työajalla ostopalveluna. Hankinnoista on puitesopimukset.

Palvelualueen talouden kokonaisuus vaikuttaa tällä hetkellä tasapainoiselta. Asiakaspalvelujen ostot ovat 500 000 € alle talousarvion. Henkilöstökulut ovat hyvin talousarviossa (400 000 € alle talousarvion). Erikoislääkäripalvelujen ostot ylittävät talousarvion reilulla 80 000 € johtuen lähinnä ennakoiomattomasta lastenpsykiatrin tarpeesta. Virkasuhteisten erikoislääkärien vähäinen määrä on kriittinen riski jokaisella palvelualueen erikoisalalla.

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidossa etenkin kirurgian puolella urologian, verisuonikirurgian ja ortopedian palveluita on jouduttu täydentämään ostopalveluin ja jononpuruin. Pääosa jononpuruista on kuitenkin tehty omin voimin. Leikkausjonoja on näiden erikoisalojen lisäksi ollut myös pehmytosakirurgiassa, kuten tyrä- ja sappileikkauksissa. Myös sisätaudeilla on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin etenkin kardiologiassa, endokrinologiassa ja hematologiassa. Neurologitilanne sen sijaan parantui. Perusterveydenhuollon purkaessa jonojaan runsaista lähetemääristä johtuen jononpurulle on ollut kuitenkin tarvetta.

Korva-nenä- ja kurkkutautien sekä ihotautilääkäreiden on ollut hyvä. Audionomiresurssi on sen sijaan edelleen vajaa, joten kuulokojejonoja on jouduttu purkamaan jononpuruin omien audionomien toimesta. Silmätaudeilla ei edelleenkään ole yhtään virkalääkärinä. Konsultteja käy sekä suorasopimuksella että yksityisten yritysten kautta. Keuhkolääkäreistä on edelleen pulaa ja jononpurua on jouduttu tekemään.

Erikoissairaanhoidossa erikoislääkärisaatavuuden ongelmat jatkuvat siis edelleen. Lääkärivuokrakulut ovat jatkaneet suhteellista kasvuaan, mutta toimenpiteet vuokratyövoiman kasvun hillitsemiseksi on aloitettu. Mahdolliset myönteiset vaikutukset näkyvät valitettavasti vasta pitkällä aikavälillä. Myös tilankäyttö on puhututtanut keskussairaalan henkilökuntaa. Päivän kiireisimpinä tunteina vapaata työskentelytilaa on ollut ajoittain vaikea löytää. Toimenpiteet johtoryhmätasolla tilankäytön ohjaamiseksi ja tarkastelemiseksi on aloitettu.

Erikoissairaanhoidon osastohoito

Erikoissairaanhoidon osastohoidon kehittäminen on keskittynyt alkuvuonna erityisesti prosessien sujuvuuden varmistamiseen ja läpimenoajan tehostamiseen sairaanhoitajaresurssin parantumisen myötä. Pitkiin määräaikaisiin poissaoloihin on kuitenkin jouduttu edelleen käyttämään opiskelijoita, sisäisiä keikkalaisia sekä

varahenkilöstöä. Vaihtuva henkilökunta on kuormittanut osastojen tilannetta. Osasto A:n bruttokuormitus oli 83 % ja osaston B:n 95 %.

Terveyskeskusvastaanotot

Terveyskeskusvastaanottojen haasteena on tällä hetkellä palvelujen yhdenvertaisuuden puute. Sotkamo, Suomussalmi-Hyrynsalmi ja Ristijärvi ovat jonottomia. Paltamo varsin lähellä jonottomuutta, mutta Kajaanissa ja Kuhmossa jonotilanne on vaikea. Kajaanissa jononpurkutoiminta paikallissopimuksella on käynnistetty. Kuhmossa jonoa päästäneen purkamaan kesän aikana.

Positiivinen puoli on, että lääkäriresurssin suhteen tilanne on mennyt parempaan suuntaan etenkin Kajaanin kohdalla ja Kuhmossakin on päästy toistaiseksi vaikeimpien aikojen yli. Myönteisestä kehityskulusta huolimatta henkilöstökulut ovat odotetusti alittuneet ja etenkin lääkäriytyövoiman vuokraus on reilusti ylittynyt rasittaen yksikön taloutta.

Lääkäriresurssin vakiinnuttamisessa lääkäreiden koulutusoikeuksia koskevat kysymykset ovat keskeisiä. Oulun yliopiston kanssa käytävän dialogin molemminpuolisena tavoitteena on varmistaa lääketieteen opiskelijoille ja erikoistuville lääkäreille mahdollisimman hyvä, monipuolinen ja opettavainen koulutuskokemus. Koulutusoikeuksien määräaikaisuuksista poispääseminen on oman toimintamme keskiössä ja se tapahtuu asteittain korjaamalla vallitsevia toimintakäytänteitä ja samalla palauttamalla luottamusta Oulun yliopiston suuntaan.

Terveyskeskusvuodeosastot

Terveyskeskusvuodeosastojen toiminnassa alkuvuosi on ollut epätietoisuuden aikaa, sillä osastotoiminnan ympärillä on käyty paljon keskustelua muutostarpeista. Terveyskeskusosastojen muutos kohti arviointi- ja kuntoutusyksiköjä vaatii vielä paljon suunnittelutyötä, mutta usko muutoksen onnistuneen läpiviennin mahdollisuuteen on olemassa. Henkilöstön osallisuutta muutoksen suunnittelussa tullaan entisestään korostamaan.

Lääkäriytyövoiman suhteen Kuhmossa, Suomussalmella ja Sotkamossa on hyvä osastolääkäriytyövoiman jatkuvuus. Kajaanissa lääkäriytyötä sen sijaan haittaa jatkuvuuden puute, joka myös kuormittaa osaston muuta henkilöstöä. Osastolääkäreiden saatavuuden turvaaminen Kajaanissa on keskeinen tavoite tulevaisuudessa, mikäli akuuttipotilaita jatkossa keskitetään enenevässä määrin keskussairaalan yhteyteen.

Suun terveydenhuollon palveluyksikkö

Suun terveydenhuollon vuoden ensimmäinen kvartaali käynnistyi henkilöstövahvuuden osalta hyvin. Uudet vakituiset hammaslääkärit aloittivat Suomussalmella, Ristijärvellä ja Sotkamossa. Lähes kaikki vakanssit olivat vuoden 1. neljänneksellä täytettynä, mutta ostopalvelutoimintaa tarvitaan yhä vakauttamaan kokonaisuutta. Lisätueksi saatiin helmikuussa käyttöön paikallinen jononpurkusopimus hammashoidon 18 vuotta täyttäneiden potilaiden jonojen purkamiseksi ja uusien jonojen ehkäisemiseksi.

Toiminnan merkittävänä muutoksena oli oikomishoidossa siirtyminen valtakunnallisiin kriteereihin hieman väljemmistä paikallisista kriteereistä. Muutos kriteeristössä on tuntuva, mutta realisoituu vasta kuukausien kuluttua. Tarkennuksia tehtiin myös muun muassa hammashoidon kirjaamiskäytäntöihin.

Hoitohenkilökunnan äkillisten poissaolojen määrä ylitti jokaisena kuukautena hammaslääkärien poissaolojen määrän absoluuttisesti ja suhteellisesti. Hoitajamitoituksen niukkuus johti hammaslääkärien yksintyöskentelyyn ja

toiminnan tehokkuuden laskuun ja osoitti, että hoitajamitoitusta ja sijaisten saamista on syytä jatkossa vakavasti tarkastella.

Hoitohenkilökunnan kehityskeskustelut käynnistyivät vuoden 1. neljänneksellä. Työnkuvien räätälöinti jatkui ja kollegatukea pyrittiin löytämään myös etätyötä tekeville. Esihenkilövahvuus nousi toiminnan historian parhaalle tasolle. Työhyvinvointikonsultaatiot ja –interventiot esihenkilöiden kesken olivat päivittäisiä.

Palvelusetelin käyttö lisääntyi huomattavasti aiemmasta vuodesta. 1. kvartaalin aikana seteleitä käytettiin 21 112,51 euron arvosta, kun koko viime vuonna 32 515,28 euron verran. Palvelusetelin korotettu subventio vaikutti toivotulla tavalla sen käyttöasteeseen.

Suun terveydenhuollon palveluyksikön loppuvuoden haasteita ovat palvelusetelmäärärahojen riittävyys, jonojen purkaminen erityisesti Kajaanissa ja hoitajamitoituksen haasteet. Palvelusetelin käyttöä on edelleen tarpeen lisätä, mihin toivotaan apua Sosiaali- ja terveysministeriön hankerahoituksella tuotettavaan lohkeamapalveluseteliin. Sen saaminen mukaan palveluvalikoimaan olisi yksi tuntuva keino ratkaista erityisesti Kajaanin resurssin alimitoitusta suhteessa väestön palveluntarpeeseen, joka on alati kasvava.

4.2 Terveys- ja sairaanhoidon palvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Terveyden ja sairaanhoidon palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	8 936 313	2 234 078	989 014	11,1	7 947 299
MAKSUTUOTOT	11 752 341	2 938 085	1 779 612	15,1	9 972 729
TUET JA AVUSTUKSET			1 394	0,0	-1 394
MUUT TOIMINTATUOTOT	335 718	83 930	21 043	6,3	314 675
TOIMINTATUOTOT	21 024 372	5 256 093	2 791 064	13,3	18 233 309
HENKILÖSTÖKULUT	-98 800 502	-24 700 126	-20 930 934	21,2	-77 869 568
PALVELUJEN OSTOT	-53 015 992	-13 253 998	-9 106 358	17,2	-43 909 635
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-18 242 369	-4 560 592	-5 062 517	27,8	-13 179 852
AVUSTUKSET	-500	-125	-106	21,2	-394
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 200 038	-1 300 009	-1 288 292	24,8	-3 911 745
TOIMINTAKULUT	-175 259 401	-43 814 850	-36 388 207	20,8	-138 871 194
TOIMINTAKATE	-154 235 029	-38 558 757	-33 597 144	21,8	-120 637 885
VALTIONOSUUEDET	139 973 919	34 993 480	41 949 789	30,0	98 024 130
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-560	-140	-608	108,6	48
VUOSIKATE	-14 261 670	-3 565 418	8 352 038	-58,6	-22 613 707
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 756 392	-689 098	-681 844	24,7	-2 074 548
TILIKAUDEN TULOS	-17 018 062	-4 254 516	7 670 194	-45,1	-24 688 255
TULOSLASKELMA	-17 018 062	-4 254 516	7 670 194	-45,1	-24 688 255
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-17 018 062	-4 254 516	7 670 194	-45,1	-24 688 255

Terveysten ja sairaanhoidon yhteiset

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MUUT TOIMINTATUOTOT			1 090	0,0	-1 090
T O I M I N T A T U O T O T			1 090	0,0	-1 090
HENKILÖSTÖKULUT	-11 095 176	-2 773 794	-2 281 590	20,6	-8 813 586
PALVELUJEN OSTOT	-3 516 920	-879 230	-733 034	20,8	-2 783 886
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-190 100	-47 525	-39 186	20,6	-150 914
MUUT TOIMINTAKULUT	-32 800	-8 200	-6 993	21,3	-25 807
T O I M I N T A K U L U T	-14 834 996	-3 708 749	-3 060 802	20,6	-11 774 194
T O I M I N T A K A T E	-14 834 996	-3 708 749	-3 059 712	20,6	-11 775 284
VALTIONOSUUEDET	13 051 680	3 262 920	3 911 552	30,0	9 140 128
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-100	-25	-0	0,4	-100
V U O S I K A T E	-1 783 416	-445 854	851 839	-47,8	-2 635 255
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 325	-331	-331	25,0	-994
T I L I K A U D E N T U L O S	-1 784 741	-446 185	851 508	-47,7	-2 636 249
TUOSLASKELMA	-1 784 741	-446 185	851 508	-47,7	-2 636 249
KUNNAN TUOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 784 741	-446 185	851 508	-47,7	-2 636 249

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITTUOTOT	321 410	80 353	87 029	27,1	234 381
MUUT TOIMINTATUOTOT	10 000	2 500	450	4,5	9 550
T O I M I N T A T U O T O T	331 410	82 853	87 479	26,4	243 931
HENKILÖSTÖKULUT	-9 930 695	-2 482 674	-2 213 104	22,3	-7 717 591
PALVELUJEN OSTOT	-2 279 126	-569 782	-513 991	22,6	-1 765 135
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 514 567	-378 642	-311 850	20,6	-1 202 717
MUUT TOIMINTAKULUT	-537 483	-134 371	-66 452	12,4	-471 030
T O I M I N T A K U L U T	-14 261 871	-3 565 468	-3 105 398	21,8	-11 156 473
T O I M I N T A K A T E	-13 930 461	-3 482 615	-3 017 919	21,7	-10 912 542
VALTIONOSUUEDET	14 156 719	3 539 180	4 242 729	30,0	9 913 990
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-60	-15	-0	0,1	-60
V U O S I K A T E	226 198	56 550	1 224 810	541,5	-998 612
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 117 781	-279 445	-280 840	25,1	-836 941
T I L I K A U D E N T U L O S	-891 583	-222 896	943 971	-105,9	-1 835 554
TUOSLASKELMA	-891 583	-222 896	943 971	-105,9	-1 835 554
KUNNAN TUOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-891 583	-222 896	943 971	-105,9	-1 835 554

Kuntoutuspalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	200 600	50 150	24 269	12,1	176 331
MAKSUTUOTOT	241 700	60 425	35 768	14,8	205 932
MUUT TOIMINTATUOTOT	300	75	744	248,0	-444
TOIMINTATUOTOT	442 600	110 650	60 781	13,7	381 819
HENKILÖSTÖKULUT	-7 192 193	-1 798 048	-1 643 209	22,8	-5 548 984
PALVELUJEN OSTOT	-1 114 770	-278 693	-215 238	19,3	-899 532
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 876 940	-1 219 235	-1 058 801	21,7	-3 818 139
MUUT TOIMINTAKULUT	-587 444	-146 861	-140 084	23,8	-447 360
TOIMINTAKULUT	-13 771 347	-3 442 837	-3 057 331	22,2	-10 714 016
TOIMINTAKATE	-13 328 747	-3 332 187	-2 996 550	22,5	-10 332 197
VALTIONOSUDET	12 030 302	3 007 576	3 605 448	30,0	8 424 854
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0		-45	0,0	45
VUOSIKATE	-1 298 445	-324 611	608 853	-46,9	-1 907 298
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-66 809	-16 702	-11 304	16,9	-55 506
TILIKAUDEN TULOS	-1 365 255	-341 314	597 549	-43,8	-1 962 804
TULOSLASKELMA	-1 365 255	-341 314	597 549	-43,8	-1 962 804
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 365 255	-341 314	597 549	-43,8	-1 962 804

Osastohoidon palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	2 620 980	655 245	272 393	10,4	2 348 587
MAKSUTUOTOT	3 686 900	921 725	425 696	11,5	3 261 204
MUUT TOIMINTATUOTOT	27 200	6 800	4 288	15,8	22 912
TOIMINTATUOTOT	6 335 080	1 583 770	702 377	11,1	5 632 703
HENKILÖSTÖKULUT	-20 428 794	-5 107 199	-4 325 528	21,2	-16 103 266
PALVELUJEN OSTOT	-16 598 535	-4 149 634	-1 857 715	11,2	-14 740 820
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 759 210	-1 189 803	-1 177 771	24,7	-3 581 439
MUUT TOIMINTAKULUT	-942 910	-235 728	-230 394	24,4	-712 516
TOIMINTAKULUT	-42 729 449	-10 682 362	-7 591 408	17,8	-35 138 041
TOIMINTAKATE	-36 394 369	-9 098 592	-6 889 031	18,9	-29 505 338
VALTIONOSUDET	31 202 694	7 800 674	9 351 360	30,0	21 851 334
VUOSIKATE	-5 191 675	-1 297 919	2 462 328	-47,4	-7 654 003
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-661 671	-165 418	-170 175	25,7	-491 496
TILIKAUDEN TULOS	-5 853 346	-1 463 337	2 292 153	-39,2	-8 145 499
TULOSLASKELMA	-5 853 346	-1 463 337	2 292 153	-39,2	-8 145 499
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-5 853 346	-1 463 337	2 292 153	-39,2	-8 145 499

Lasten ja perheiden terveystalvet

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	2 152 170	538 043	304 270	14,1	1 847 901
MAKSUTUOTOT	369 600	92 400	122 203	33,1	247 397
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 000	3 000			12 000
TOIMINTATUOTOT	2 533 770	633 443	426 472	16,8	2 107 298
HENKILÖSTÖKULUT	-11 948 769	-2 987 192	-2 786 650	23,3	-9 162 119
PALVELUJEN OSTOT	-5 184 330	-1 296 083	-663 297	12,8	-4 521 034
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-854 170	-213 543	-276 407	32,4	-577 763
MUUT TOIMINTAKULUT	-612 730	-153 183	-135 344	22,1	-477 386
TOIMINTAKULUT	-18 599 999	-4 650 000	-3 861 698	20,8	-14 738 301
TOIMINTAKATE	-16 066 229	-4 016 557	-3 435 226	21,4	-12 631 003
VALTIONOSUUDET	13 897 927	3 474 482	4 165 170	30,0	9 732 757
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-30	0,0	30
VUOSIKATE	-2 168 302	-542 076	729 914	-33,7	-2 898 216
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-143 104	-35 776	-33 449	23,4	-109 655
TILIKAUDEN TULOS	-2 311 406	-577 851	696 465	-30,1	-3 007 871
TULOSLASKELMA	-2 311 406	-577 851	696 465	-30,1	-3 007 871
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-2 311 406	-577 851	696 465	-30,1	-3 007 871

Mielenterveys- ja riippuvuuskien hoito

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	666 160	166 540	93 448	14,0	572 712
MAKSUTUOTOT	2 225 850	556 463	109 852	4,9	2 115 998
MUUT TOIMINTATUOTOT	274 218	68 555	10 919	4,0	263 299
TOIMINTATUOTOT	3 166 228	791 557	214 219	6,8	2 952 009
HENKILÖSTÖKULUT	-12 946 262	-3 236 565	-2 791 297	21,6	-10 154 965
PALVELUJEN OSTOT	-8 845 800	-2 211 450	-1 667 175	18,8	-7 178 625
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-468 970	-117 243	-117 563	25,1	-351 407
AVUSTUKSET	-500	-125	-106	21,2	-394
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 050 286	-262 572	-265 111	25,2	-785 175
TOIMINTAKULUT	-23 311 818	-5 827 955	-4 841 252	20,8	-18 470 566
TOIMINTAKATE	-20 145 590	-5 036 398	-4 627 033	23,0	-15 518 557
VALTIONOSUUDET	18 511 596	4 627 899	5 547 873	30,0	12 963 723
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-260	-65	-140	54,0	-120
VUOSIKATE	-1 634 254	-408 564	920 700	-56,3	-2 554 954
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-81 021	-20 255	-20 348	25,1	-60 673
TILIKAUDEN TULOS	-1 715 275	-428 819	900 352	-52,5	-2 615 627
TULOSLASKELMA	-1 715 275	-428 819	900 352	-52,5	-2 615 627
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 715 275	-428 819	900 352	-52,5	-2 615 627

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	2 974 993	743 748	207 605	7,0	2 767 388
MAKSUTUOTOT	5 228 291	1 307 073	1 086 093	20,8	4 142 198
TUET JA AVUSTUKSET			1 394	0,0	-1 394
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 000	3 000	3 552	29,6	8 448
TOIMINTATUOTOT	8 215 284	2 053 821	1 298 645	15,8	6 916 639
HENKILÖSTÖKULUT	-25 258 613	-6 314 653	-4 889 556	19,4	-20 369 057
PALVELUJEN OSTOT	-15 476 511	-3 869 128	-3 455 908	22,3	-12 020 603
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 578 412	-1 394 603	-2 080 939	37,3	-3 497 473
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 436 385	-359 096	-443 914	30,9	-992 471
TOIMINTAKULUT	-47 749 921	-11 937 480	-10 870 318	22,8	-36 879 603
TOIMINTAKATE	-39 534 637	-9 883 659	-9 571 673	24,2	-29 962 964
VALTIONOSUUDET	37 123 001	9 280 750	11 125 659	30,0	25 997 342
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-140	-35	-392	280,2	252
VUOSIKATE	-2 411 776	-602 944	1 553 594	-64,4	-3 965 369
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-684 681	-171 170	-165 398	24,2	-519 283
TILIKAUDEN TULOS	-3 096 457	-774 114	1 388 196	-44,8	-4 484 653
TULOSLASKELMA	-3 096 457	-774 114	1 388 196	-44,8	-4 484 653
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-3 096 457	-774 114	1 388 196	-44,8	-4 484 653

4.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Tulevina vuosineljänneksinä toimialueella on asteittain lisääntyviä mahdollisuuksia keskittyä laaja-alaisemmin hyvinvointialueen asettamiin strategisiin tavoitteisiin ja niiden toteuttamiseen. Esimerkiksi hyvään johtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin keskittyvät tavoitteet vievät toimialuetta joka tapauksessa kohti toivottua talouden tasapainottamista. On kuitenkin tärkeää muistaa, että suurimpien järjestämissuunnitelman uudistusten ja strategisten muutosten vaikutukset toimintaan ja talouteen tulevat vasta useiden vuosien aikaviiveellä. Keskeisenä ratkaistavana kysymyksenä on osaavan oman työvoiman saanti ja yksityisten palveluntuottajien kanssa kumppanuudessa tehtävät ratkaisut, jotka toivottavasti taittavat toimialueelle erittäin kallista yksityisen lääkäri työvoiman henkilöstöhankintaa.

5 Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut

5.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Uuden akuuttihoidon ja pelastuksen toimialueen ensimmäinen vuosineljännes on kulunut yhteisiä toimintamalleja etsiessä samanaikaisesti, kun on huolehdittu toimialueen perustehtävistä. Toimialueen sisällä pelastustoimen integroiminen akuuttihoidon palveluihin ja hyvinvointialueeseen tulee ottamaan aikaa aikaisempien toimintakulttuurien eroavaisuuksien vuoksi.

Toimialueelle kohdistetut järjestämissuunnitelman kärkihankkeet ovat:

- Ensihoidon kilpailutuksen valmistelu
- Kotiin vietävien akuutti terveydenhuollon palveluiden parantaminen
- Digitaalisuuden lisääminen asiakaskontakteissa
- Pelastuksen palvelutasopäätös

Kärkihankkeiden lisäksi toimialueen johtoryhmässä on valmisteltu yksityiskohtaisempi järjestämissuunnitelman tavoitteita tukeva toimenpide, jota tullaan jalostamaan molempien palvelualueiden sisällä yhdessä henkilöstön kanssa toteuttamiskelpoiseksi.

Toimialueen talous on pysynyt suunnitellun talousarvion mukaisena toimintakulujen osalta. Toimintatuotot toteutuvat tärkeimpien tulonlähteiden osalta viiveellä, mutta tästäkin huolimatta toimintatuottojen osalta ollaan selkeästi talousarviota jäljessä.

Akuuttihoidon palvelualue

Vuoden alusta ensihoidon työntekijöiden poikkeusluvan alainen viikkotuntimäärä muuttui aikaisemmasta 42 viikkotunnista nykyiseen 38,25 tuntiin. Muutoksesta johtuen valmiudessa olevien ensihoitoyksiköiden määrää on jouduttu laskemaan aikaisemmasta keskimäärin 13 yksiköstä nykyiseen noin 11 yksikköön. Ensihoidon kenttäjohton kautta valmiuden riittävyttä seurataan ja tarpeen mukaan tehdään muutoksia. Yksikkömäärän väheneminen on nostanut yksittäisten yksiköiden kuormitustasoa aikaisemmasta. Ensihoidon tulevaisuuden järjestämistapaa on käsitelty alkuvuoden aikana useita kertoja hyvinvointialueen poliittisissa toimielimissä ja näissä päätetty aloittaa ensihoidon monituottajamalliin tähtäävä kilpailutus osana hyvinvointialueen järjestämissuunnitelmaa. Ensihoidon tehtävämäärät ovat alkuvuoden aikana pysyneet samalla tasolla (Q1 23: 5963) verrattuna viime vuoteen (Q1 22: 5947). Ensihoidon tavoittamisviiveet ovat parantuneet viime vuodesta sekä tehtäväluokittain että alueittain vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Päivystysalueella on tehostettu sidosryhmien välistä yhteistyötä hoitoprosessien sujuvoittamiseksi. Varsinkin yhteistyö perusterveydenhuollon kanssa on parantanut ei päivystyksellisten potilaiden hoitoketjua. Päivystyksen seuranta on toiminut viisipaikkaisena. Päivystyksen käyntimäärät ovat pysyneet alkuvuoden aikana (Q1 23: 6735) viime vuoden vastaavalla tasolla (Q1 22: 6652).

Teho- ja valvontayksikössä toiminta on ollut normaalia. Osaston käyttöaste on vaihdellut suuresti kuten aikaisempina vuosinakin. Useamman kuukauden rauhallisen jakson jälkeen myös koronapotilaiden osuus on ollut jälleen nousussa.

Palvelualueen uutena palveluyksikkönä aloitti hyvinvointialueelle siirtymisen yhteydessä akuutti kotisairaala ja tilannekeskus. Toiminta on ollut vielä suunnitteluvaiheessa. Tilannekeskuksen työntekijöiden osalta tva-neuvottelut on käyty, jonka jälkeen käynnistetään sisäinen ilmoittautumismenettely akuuttihoiton alueelle avoimiin tehtäviin huomioiden ensihoidossa alkavat yt-neuvottelut. Uuteen yksikköön siirtyvät hoitajat siirtyvät vakansseineen, uusia vakansseja ei ole perustettu. Tilannekeskukseen on laskettu 12 hoitajan tarve, lisäksi 2,4 sisäistä sijaista. Tavoitteena on eri toimintojen hallittu siirtäminen tilannekeskuksen hoidettavaksi, ensihoidon D tehtävät ja päivystyksen 116117 puhelut näistä ensimmäisenä. Operatiivisen toiminnan käynnistäminen riippuu sekä sopivien tilojen löytymisestä että henkilöstön rekrytoinnin onnistumisesta. Tavoitteena käynnistää tilannekeskus viimeistään elo-syyskuussa 2023. Kotisairaalan toiminnot siirtyvät asteittain uuteen palveluyksikköön vuoden 2023 aikana.

Kaikissa yksiköissä on ollut paljon henkilöstön sairauspoissaoloja mm. Korona- ja norovirusten vuoksi. Hoitohenkilöstöä on saatu hyvin pidempiin sijaistuksiin, mutta äkilliset poissaolot ovat haaste.

Asiakaspalautteiden määrä on hyvin vähäinen Haipro-järjestelmän kautta. Suositeltavuusindeksi akuuttihoiton osalta on miinusmerkkinen, eniten kehitettävää palautetta saadaan odottamisesta ja hoitoon pääsystä. Kiitettävää palautetta saadaan henkilökunnan kohtaamisesta. Päivystyksen osalta Happy or Not mittarin palaute on ollut hyvää 70/100 (palautteita seuranta-aikana 1488). Työhyvinvointikyselyä ei ole toteutettu sitten 4/2022, kysely toteutuksessa syksyllä 2023. Henkilöstössä psykofyysistä kuormittuneisuutta työhyvinvoinnissa mm. erilaisten muutosten vuoksi. Ensihoidossa järjestetty useita henkilöstöinfoja liittyen uuden toimintamallin suunnitteluun ja aloitettaviin yt- neuvotteluihin.

Kvartaalikoulutus koko akuutin henkilöstölle toteutettu 2/2023 ja seuraava 6/2023. Lisäksi yksikkökohtaisia täydennyskoulutuksia eri aihealueiden osalta. Johtamisen koulutukset esihenkilöakatemia muodossa aloitettu keväällä 2023, lisäksi HR tuokiot tukemaan esihenkilötyötä.

Ulkoinen auditointi toteutunut 26.-27.4. Auditoinnissa annettujen poikkeamien käsittely alkanut akuuttihoiton alueella sopimalla vastuut ja aikataulut kehittämistyölle. Auditoinnissa esille tuli myös useita vahvuuksia mm. henkilöstön osallistaminen auditointiin, laatutyöhön sitoutuminen. Tiedolla johtamisen projektia käynnistetty jo syksyllä 2022, ei ole edennyt vielä vaiheeseen, että olisimme saamassa työkalua käyttöön. Yksiköittäin on määritelty valmiiksi seurattavat mittarit, jotka halutaan tiedolla johtamisen tueksi. Kokouskäytänteet on päivitetty vastaamaan HVA:n johtamista.

Pelastuspalvelut

Toiminnallisesti siirtyminen hyvinvointialueelle on toteutunut suunnitelmien mukaan ilman suurempia ongelmia. Hallinnollinen muutos vaatii vielä lisätyötä aikaisemman toimintakulttuurin muuttuessa hyvinvointialuetta vastaavaksi. Samoin uudet hallinnon järjestelmät ja vastuut käyttöjärjestelmien osalta vielä osittain kesken.

Hälytystehtävien määrät ovat viime vuoden tasolla, joskin hienoista kasvua on nähtävissä liikenneonnettomuuksissa ja ensivastetehtävissä. Valvonta- ja tarkastustehtävissä ollaan aikataulussa ja uutta henkilöstöä perehdytetään valvontatyöhön.

Alueellinen riskiarvio on valmistunut ja palvelutasopäätöksen valmistelu on käynnistynyt. Syksyllä käynnistyy valmiusharjoituksiin tähtäävä suunnittelu ja koulutus ovat edenneet hyvin.

Kajaanin Vimpelinlaaksoon rakennetaan uusi paloasema. Rakennushanketta kutsutaan Temppu-hankkeen nimellä. Uuden paloaseman on tarkoitus olla käyttövalmiina syksyllä 2024.

Suurimpana ongelmana pelastuspalveluissa on valtakunnallisesti haastava tilanne pelastaja-koulutuksen omaavien työntekijöiden saatavuudessa. Pelastajien koulutusmäärät ovat riittämättömät tarpeeseen nähden ja tämä näkyy kaikilla hyvinvointialueilla rekrytointivaikeuksina. Pelastuspalveluiden henkilöstöongelmat koskevat sekä henkilöstöä että päällystä.

5.2 Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNNTTUOTOT	2 071 770	517 943	294 409	14,2	1 777 361
MAKSUTUOTOT	2 075 100	518 775	282 736	13,6	1 792 364
TUET JA AVUSTUKSET	2 600 500	650 125	437 527	16,8	2 162 974
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 000	1 250	1 050	21,0	3 950
TOIMINTATUOTOT	6 752 370	1 688 093	1 015 721	15,0	5 736 649
HENKILÖSTÖKULUT	-29 047 018	-7 261 754	-6 133 527	21,1	-22 913 491
PALVELUJEN OSTOT	-6 444 969	-1 611 242	-1 305 538	20,3	-5 139 431
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 457 236	-864 309	-483 693	14,0	-2 973 543
MUUT TOMINTAKULUT	-3 065 220	-766 305	-485 720	15,8	-2 579 500
TOIMINTAKULUT	-42 014 443	-10 503 611	-8 408 478	20,0	-33 605 965
TOIMINTAKATE	-35 262 073	-8 815 518	-7 392 757	21,0	-27 869 316
VALTIONOSUUEDET	30 986 974	7 746 744	9 286 709	30,0	21 700 265
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 000	-500	-1 053	52,7	-947
VUOSIKATE	-4 277 099	-1 069 275	1 892 899	-44,3	-6 169 997
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-687 966	-171 992	-171 138	24,9	-516 828
TILIKAUDEN TULOS	-4 965 065	-1 241 266	1 721 761	-34,7	-6 686 826
TULOSLASKELMA	-4 965 065	-1 241 266	1 721 761	-34,7	-6 686 826
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-4 965 065	-1 241 266	1 721 761	-34,7	-6 686 826

Akuuttihoidon ja pelastuspalv.yhteiset

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
HENKILÖSTÖKULUT			-43 703	0,0	43 703
PALVELUJEN OSTOT			-568	0,0	568
MUUT TOMINTAKULUT			-77	0,0	77
TOIMINTAKULUT			-44 349	0,0	44 349
TOIMINTAKATE			-44 349	0,0	44 349
VUOSIKATE			-44 349	0,0	44 349
TILIKAUDEN TULOS			-44 349	0,0	44 349
TULOSLASKELMA			-44 349	0,0	44 349
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen			-44 349	0,0	44 349

Akuuttihoidon palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNNTITUOTOT	2 061 770	515 443	282 181	13,7	1 779 589
MAKSUTUOTOT	1 965 100	491 275	253 932	12,9	1 711 168
TUET JA AVUSTUKSET	2 600 500	650 125	437 527	16,8	2 162 974
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 000	1 250			5 000
TOIMINTATUOTOT	6 632 370	1 658 093	973 639	14,7	5 658 731
HENKILÖSTÖKULUT	-22 002 649	-5 500 662	-4 816 136	21,9	-17 186 513
PALVELUJEN OSTOT	-5 196 969	-1 299 242	-1 099 876	21,2	-4 097 093
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 235 236	-558 809	-394 773	17,7	-1 840 463
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 887 320	-471 830	-271 163	14,4	-1 616 157
TOIMINTAKULUT	-31 322 174	-7 830 544	-6 581 948	21,0	-24 740 226
TOIMINTAKATE	-24 689 804	-6 172 451	-5 608 309	22,7	-19 081 495
VALTIONOSUUEDET	19 894 659	4 973 665	5 962 373	30,0	13 932 286
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 000	-500	-913	45,7	-1 087
VUOSIKATE	-4 797 145	-1 199 286	353 151	-7,4	-5 150 296
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-362 133	-90 533	-87 623	24,2	-274 510
TILIKAUDEN TULOS	-5 159 278	-1 289 820	265 528	-5,1	-5 424 806
TULOSLASKELMA	-5 159 278	-1 289 820	265 528	-5,1	-5 424 806
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-5 159 278	-1 289 820	265 528	-5,1	-5 424 806

Pelastustoim.,riskienh. ja turvall.

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNNTITUOTOT	10 000	2 500	12 228	122,3	-2 228
MAKSUTUOTOT	110 000	27 500	28 804	26,2	81 196
MUUT TOIMINTATUOTOT			1 050	0,0	-1 050
TOIMINTATUOTOT	120 000	30 000	42 082	35,1	77 918
HENKILÖSTÖKULUT	-7 044 369	-1 761 092	-1 273 688	18,1	-5 770 681
PALVELUJEN OSTOT	-1 248 000	-312 000	-205 093	16,4	-1 042 907
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 222 000	-305 500	-88 920	7,3	-1 133 080
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 177 900	-294 475	-214 480	18,2	-963 420
TOIMINTAKULUT	-10 692 269	-2 673 067	-1 782 181	16,7	-8 910 088
TOIMINTAKATE	-10 572 269	-2 643 067	-1 740 099	16,5	-8 832 170
VALTIONOSUUEDET	11 092 315	2 773 079	3 324 336	30,0	7 767 979
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-140	0,0	140
VUOSIKATE	520 046	130 012	1 584 096	304,6	-1 064 050
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-325 833	-81 458	-83 515	25,6	-242 318
TILIKAUDEN TULOS	194 213	48 553	1 500 581	772,6	-1 306 368
TULOSLASKELMA	194 213	48 553	1 500 581	772,6	-1 306 368
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	194 213	48 553	1 500 581	772,6	-1 306 368

5.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Toimialueen loppuvuoden suurin haaste on pelastuspalveluiden työntekijöiden rekrytoinnin onnistuminen riittävän pitovoiman luominen nykyiselle henkilöstölle. Pelastuspalveluiden palvelutasopäätöksen laatiminen tulee luomaan raamit tulevalle toiminnalle, jossa osaavan henkilöstön saatavuus näyttelee keskeistä osaa.

Akuuttihoidon palvelualueelta tilannekeskuksen käyttöönotto ja kotisairaalan tehostaminen ovat keskeisiä toimia, jotta kotiinvietyjen terveydenhuollon palveluiden nykyaikainen toimintamalli saadaan käynnistettyä Kainuussa. Tilannekeskuksen osalta sopivien tilojen löytäminen on ollut haasteellista ja tilanpuute voi pahimmillaan viivästyttää toiminnan aloitusta merkittävästi.

Taloudellisesti vuosi 2023 tulee toteutumaan suunnitellusti. Valtion rahoitusosuuden suuruus ja siihen liittyvät epävarmuustekijät tulevat vaikuttamaan myös akuuttihoidon ja pelastuksen palveluiden toimialueen toiminnan järjestämiseen.

6 Sosiaali- ja perhepalvelut

6.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Sosiaali- ja perhepalvelujen tehtävänä on tukea kuntalaisia eri elämänvaiheissa ja tilanteissa, kuten lasten kasvuun, koulunkäyntiin, vanhemmuuteen, arjen hallintaan, työllistymiseen, toimeentuloon, maahanmuuttoon, omaishoittoon ja vammaisten henkilöiden palveluihin liittyvissä kysymyksissä. Palvelut on tarkoitettu kaikille ikäryhmille. Organisaation mittavan uudistuksen myötä ensimmäisellä vuosineljänneksellä toiminnassa korostui toimintojen järjestäytyminen sekä päälliköiden ja esihenkilöiden valinnat. Toimintojen vakiinnuttaminen ja yhdenmukaistaminen on aloitettu.

Ensimmäisen kolmen toimintakuukauden aikana valmisteltiin järjestämissuunnitelmaa. Sosiaali- ja perhepalveluissa suunnitelman painopisteiksi valikoitui:

- Varhaisentuen palvelujen vahvistaminen
- Lastensuojelun rakenteellisten ja taloudellisten tavoitteiden asettaminen vuoteen 2030
- Vammaisten henkilöiden asumispalvelujen rakenteiden keventäminen
- Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelualueen rakenteiden uudistaminen

Toimialueella kehitetään ennaltaehkäiseviä palveluja ja varhaisentuen toimintamalleja yhteistyössä kehittämissuunnitelman hanketyön ja muiden toimialueiden kanssa. Osallistumme laajasti Hella- hankkeen ja Kestävän kasvun Kainuu hanketyöhön. Sosiaalityön kehittämisen taustaksi on valmisteilla henkilöstökysely. Kyselyllä kartoitetaan henkilöstön näkemyksiä ja kehittämisen kohteita.

Toimialueella henkilöstön saatavuus on ollut vaikeaa, tämä saattaa hankaloittaa palveluiden systemaattista kehittämistä. Toimialueella on ollut pulaa etenkin sosiaalityöntekijöistä ja psykologeista. Kehitysvammaryksiköiden ohjaajien saatavuudessakin on ollut hankaluuksia.

Perhe- ja sosiaalipalvelujen talouden käyttösuunnitelma ajalta 1.1 - 31.1 2023 on toteutunut suunniteltua alhaisemmin. Annetussa toteumassa ei vielä ole vähennetty hyvinvointialueen säästösuunnitelmaa. Sosiaali- ja

perhepalveluihin siirtyi toimintoja kunnista ja organisaation sisältä, tämän vuoksi talousarvion laadintaan on sisällytynyt riskejä. Talouden toteuman arvioinnissa on huomioitava, että osa kustannuksista ja tuotoista kirjautuu viiveellä. Muun muassa omaishoidontuen maksatus. Lisäksi on huomioitava asumispalvelujen ja lastensuojelun kilpailutus. Uudet sopimukset nostavat kustannuksia, sopimukset astuvat voimaan 1.3.2023. Henkilöstökuluissa on vajausta johtuen yt neuvotteluiden viivästyemisestä ja avoimna olevista tehtävistä.

Palvelutuotannon kustannuslaskenta on aloitettu. Toimialueella seurataan talouden toteumaa säännöllisesti ja poikkeamiin reagoidaan.

Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelualue

Sosiaalityö- ja sosiaaliohjauksen palvelualueeseen kuuluu aikuisten sosiaalityö, lapsiperheiden sosiaalityö ja vammaisten sosiaalityö. Tälle alueelle siirtyivät Ikäihmisten omaishoito ja perhehoito, maahanmuuttopalvelujen sosiaalityö ja Puolangan sosiaalityön viranhaltijat.

Tarkastelujakson aikana alueella varauduttiin Ukrainan pakolaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen tilanteessa, jossa he hakevat kuntamerkintää Kainuusta. Lisäksi on suunniteltu alaikäisenä ilman huoltajaa maahan saapuneiden palveluja. Puolangan sosiaalityön siirryttyä hyvinvointialueelle on tehty yhteistyötä Terveystalon kanssa ja perehdytty sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkoistamiseen.

Taloussosiaalityöhön ja välitystilipalveluihin liittyviä kehittämistarpeita on työstetty yhteistyössä Hella- hankkeen kanssa. Hankkeessa kehitettyä satsaa ja säästä - toimintamallia pilotoidaan asiakastyössä huhti- toukokuussa 2023. Hellä hankkeen monialaisessa vastaanotto toiminnan kehittämisprosessi on otettu käyttöön aikuisten sosiaalityön integroituminen terveydenhuollon vastaanotto toimintaan virtuaalisesti puhelinpalvelun/chatin/teamsin kautta Kuhmossa, Sotkamossa ja Suomussalmella.

Kainuun talousneuvola toimintaa on kehitetty yhteistyössä Kelan, ulosottolaitoksen, oikeusministeriön ylivelkaantumisen torjuntaohjelman ja talous- ja velkaneuvonnan kanssa. Kainuun valmiusfoorumin 5.11.2022 päätöksen mukaisesti sosiaaliviranomaisen johdolla kuntien evakuointikeskukset esitellään kuntalaisille. Sotkamon tilaisuus järjestettiin 28.2.2023.

Asiakkaan palvelutarve kartoitetaan moniammatillisesti ensimmäisestä yhteydenotosta alkaen. Järjestämme palvelut yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti asiakkaan etu edellä. Lapsiperheiden sosiaalityössä on kehitetty monialaista palvelutarpeenarviointia kaikissa asiakasprosessin vaiheissa. Mallin käytäntöön juurruttaminen jatkuu edelleen. Monialaisen jalkautuvan - työparimallia tullaan pilotoimaan vuoden 2023 aikana. Systemisen lastensuojelutyön työskentely toteutuu osassa Kainuun kuntia.

Pyrimme turvaamaan, että asiakkaat saavat tukea ongelmiinsa oikea aikaisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemusten käsittely tammi- maaliskuussa 98,39%;sti lakisääteisessä määräajassa. Jätetystä 870 hakemuksesta ainoastaan 14 kpl:n käsittely viivästyi.

Lapsiperheiden sosiaalityössä kaikkien lastensuojeluilmoitusten (564) ja yhteydenottojen käsittely on aloitettu seitsemän vuorokauden kuluessa ja palvelutarpeenarvioinnit ovat suurimmilta osin valmistuneet kolmen kuukauden määräajan sisällä. Määräajan ylityksiä on ollut jonkin verran ja muutamat niistä johtuvat asiakastietojärjestelmän ongelmista. Tilanteen 13.4.2023 mukaan yhdellä sosiaalityöntekijällä on enemmän kuin 35 alle 18-vuotiasta lastensuojelun asiakasta.

Ajalla 1.1.2023 - 31.3.2023 lapsiperheiden sosiaalityössä on tehty yhteensä 423 päätöstä. Avohuollon tukitoimipäätökset sisältävät tukihenkilöpäätökset, tukiperhepäätökset, tehostetun perhetyönpäätöksen, avustusten päätökset sekä muiden tukitoimien päätökset.

Lapsen henkilökohtaisia tapaamisia on toteutettu enenemissä määrin ja asiakassuunnitelmia on päivitetty myös sosiaalihuoltolain mukaisille asiakkaille, tämä on ollut aikaisemmin lapsiperheiden sosiaalityössä puutteellista. Lasten tukiperhetoiminnassa on palveluviivettä, muut palvelut ovat toteutuneet asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ilman odotusaikaa. Vammaisten sosiaalityössä on tehty yhteensä 623 palvelupäätöstä.

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualue

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualue muodostui vuoden vaihteessa asumisen palveluyksiköistä, johon kuuluu kehitysvammaisten oman palvelutuotannon asumispalvelut sekä Salmijärven lastenkoti, turvakoti ja sosiaalipäivystys. Päivänaikaisen ja kuntouttavan toiminnan palveluyksikkö muodostui kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminnan toimintakeskuksista sekä kuntouttavasta työtoiminnasta.

Organisaation uudistuessa palvelualueella on työstetty palveluyksiköiden välisen henkilöstön yhteiskäytön toimintamallia kehitysvammaisten asumisen ja päivä- ja työtoimintojen välillä. Vuoden vaihteessa toimintansa päättäneen ryhmäkodin henkilöstöstä 2 ohjaajaa siirtyi vahvistamaan asumisen ohjausta Kajaaniin ja kuntiin, joiden asumisen ohjausta hoidetaan Kajaanista käsin. Sotkamon asumispalveluiden muutos monituottajamalliksi käynnistyi ja aloitettiin valmistelut oman palvelutuotannon tukiasuntojen lisäpaikkojen käyttöönottamiseksi.

Oman asumisen palvelutuotannon käyttöaste on ollut hyvä. Asukkaiden asumistarpeita koordinoivassa KAS-toiminnassa priorisoidaan selkeästi oma palvelutuotanto. Palveluasumisen tuottamista haastaa vaikeita käytösoireita omaavien asiakkaiden asumisen järjestäminen. Kehitysvammaosaston ei-päivystykselliset valmiudet sekä toiminnalliset sulut voivat aiheuttaa haasteellisten asiakkaiden osalta painetta muihin päivystystoimintoihin.

Lastenkoti Salmilassa on tarkastelussa olevalla ajanjaksolla toteutunut 945 asumispäivää. Turvakotipalvelua on käyttänyt 8 henkilöä. Sosiaalipäivystykseen on tullut 697 yhteydenottoa ajanjaksolla. Salmilan toiminnallista kokonaisuutta haastaa toimimattomat ja epätarkoituksenmukaiset tilat. Tilojen puutteet estävät toiminnan kehittämistä.

Toiminnan uudistaminen tulee kohdistumaan digipalveluiden käyttöönottoon sekä kotiin tarjottavien palveluiden vahvistamiseen mm. asumisohjauksen laajentamiseksi myös ilta-aikaa koskeväksi. Uudistustyö on aloitettu tutustumalla palvelutarjontaan etäyhteyksimahdollisuuksien osalta. Henkilöstömitoitusten valmistuttua henkilöstöresurssin käyttöä tullaan ohjaamaan kotiin tarjottaviin palveluihin sekä asumisyksiköiden satelliittipalveluiden kehittämiseen. Asumispalveluiden tuottamisen organisaatiossa on valmisteilla toimintaa koskevia uudistuksia. Muutosta tullaan valmistelevaan henkilöstön kanssa.

Palvelualueella toimii tiivis esihenkilötyöryhmä. Esihenkilötyötä tuetaan lähijohtamisen ohella myös osittaisella etätyömahdollisuudella tilanteen mukaan. Palvelualueella toteutuu esimiespäivystys. Toiminnan luonteen vuoksi tiivistä yhteistyötä tehdään työsuojelun kanssa henkilöstön työturvallisuuteen liittyen.

Vammaisten päivä- ja työtoiminta sekä kuntouttava työtoiminta ovat Kajaanin osalta ruuhkautuneet. Henkilöstöresurssin tarkastelun myötä tullaan resurssia ohjaamaan myös näihin ongelmakohtiin. Kuntouttavassa työtoiminnassa on tarkastelujaksolla toteutettu 3982 toimintapäivää (luvussa on mukana myös sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelualueella toteutettu kuntouttavan työtoiminnan asiakastyö).

Perheiden tuki- ja ostopalvelut

Perheiden tuki- ja ostopalvelujen palvelualueella tuotetaan lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä ja henkilökohtaista apua. Tälle alueelle siirtyivät terveystalouksista perheneuvolat, koulu- ja nuorisopsykologit sekä kunnista kuraattorit. Lisäksi alueella on perheoikeudelliset palvelut ja toimistopalvelut. Osto- ja tukipalvelut yksiköstä valvotaan asumispalvelupaikkoja ja sijaishuoltopaikkoja sekä tehdään sopimussyhteistyötä.

Palvelualueen ensimmäisen vuosineljänneksen toimintaa kuvaa toiminnan järjestäytymisen, yhteistyöpintojen tunnustelun ja toimintatavoista sopimisen, uudelleen organisoitumisen, tarkastelun ja suunnittelun aloittamisen vaiheet. Alueella kilpailutettiin palveluja. Kilpailutuksen myötä lastensuojelun laitospaikkoja tarjoavien puitesopimuskumppaneiden määrä kasvoi, mikä tarkoittaa suorahankintojen vähenemistä verrattuna edelliseen puitesopimuskauteen. Sen sijaan perhekotien osalta kilpailutus ei tuottanut yhtään palveluntuottajaa, joten kaikki lastensuojelulain mukaiset perhekotisijoitukset tehdään suorahankinnoilla. Vammaisten asumispalveluiden osalta puitesopimusyksiköiden määrä vähentyi, tämän vuoksi vammaispalveluissa joudutaan tekemään paljon asumispalvelujen suorahankintoja.

Toimialueen asumispalveluiden ja sijaishuoltopaikkojen valvonta on keskitetty Tuki ja ostopalvelut -palveluyksiköön. Lisäksi Perheiden tuki- ja ostopalvelut -palvelualue valvoo lastensuojelulain ja vammaislainsäädännön mukaisen perhehoidon ja perhekodit alueellaan. Palveluyksiköstä tehdään valvontakäyntejä myös Kainuun ulkopuolelle sekä puitesopimuskumppaneiden että suorahankintana asumispalvelua tarjoaviin asumispalvelupaikkoihin. Uusi puitesopimuskausi alkoi 1.3.2023. Valvontakäyntejä uuden puitesopimuksen mukaisiin asumispalveluyksiköihin ei ole tarkastelujaksolla vielä aloitettu. Osto- ja tukipalveluiden viranhaltijat tekevät tarpeenmukaista ja tiivistä yhteistyötä palveluntuottajien kanssa.

Tukiperheitä ja perhehoitajia rekrytoidaan jatkuvasti hyvinvointialueen strategian mukaisesti. Perhehoitajien PRIDE-valmennukset käynnistetään sitä mukaa kuin uusi valmennettavien ryhmä saadaan koottua, käytännössä kerran kalenterivuodessa. Tarkastelujaksolla aikana käynnistettiin uusi rekrytointikampanja, mikä tuotti useita tukiperhehakemuksia, ei kuitenkaan riittävästi tukiperheiden tarpeeseen nähden.

Perheneuvolat siirtyivät Terveystalouksien- ja sairaanhoidon vastuualueelta Perheiden tuki- ja ostopalveluiden palvelualueelle, ja muodostaa yhdessä perheoikeudellisten palvelujen kanssa Perheneuvola- ja perheoikeudelliset palvelut -palveluyksikön.

Psykologien saatavuus on vaikea. Avoinna olevia vakansseja ei ole saatu täytettyä, mikä aiheuttaa psykologipalvelujen suorahankintoja. Koulu- ja nuorisopsykologit siirtyivät Perheiden tuki- ja ostopalveluiden palvelualueelle, kuten myös perusopetuksen koulukuraattorit ja toisen asteen kuraattorit. Kuraattorit olivat aiemmin kuntien tai koulutusliikelaitoksen henkilökuntaa. Hyvinvointialueella edellä mainitut palvelut muodostavat Koulu- ja nuorisopsykologit ja kuraattoripalvelut -palveluyksikön.

Kotiin annettavien palvelujen -palveluyksikön järjestämät kotiin annettavat palvelut ovat merkittäviä hyvinvointialueen strategian toteuttamisessa sosiaalipalveluiden näkökulmasta. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan sosiaalihuoltolain ensisijaisuus, mikä näkyy toiminnan tarkastelun aloittamisesta varhaisen tuen, kuntouttavan työotteen ja palvelun myöntämisehtojen tarkastelun katsontakulmista. Lapsiperheiden kotipalvelun käyttöä on tarkasteltu tarkastelujaksolla. Tarkastelu on aiheuttanut toiminnan tehostamisen ja hyvinvointialueen strategian mukaisen kehittämisen tarpeen, ja suunnitelma toiminnan kehittämiseksi on aloitettu. Perhetyötä on seurantajakson aikana saanut 110 ja lapsiperheiden kotipalvelua 34 asiakasperhettä.

Henkilökohtaisen avun järjestäminen hyvinvointialueen omana toimintana on tarkastelujaksolla vähäistä henkilötyöresurssin vuoksi. Kainuun soten aikana toimistopalvelut olivat jakautuneena eri vastuualueille. Hyvinvointialueella sosiaali- ja perhepalvelut -toimialueen toimistopalvelut sijoittuivat Perheiden tuki- ja

ostopalvelut -palvelualueelle. Palvelualueelta järjestetään toimistosiihteerii- ja vahtimestaripalvelut kaikille kolmelle sosiaali- ja perhepalvelujen palvelualueelle. Tarkastelujaksolla toimistosiihteeripalvelut ovat muutoksesta johtuen vielä toiminnan suunnittelun, palvelualueiden toimistopalvelun tarpeiden tarkastelun ja uudelleen organisoitumisen vaiheessa. Toimistosiihteerii- tai virastomestariipalvelujen saatavuus ja saavutettavuus eivt kuitenkkaan ole vthentyneet tai vaarantuneet em. syistt huolimatta.

6.2 Sosiaali- ja perhepalvelut toimialueen ktitttalousosa palvelualueittain

Sosiaali- ja perhepalveluiden ktitttalousuden toteuma palvelualueittain 1.1.-31.3.2023

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jalk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jalk. %	TA muut. jalk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	191 600	47 900	211	0,1	191 389
MAKSUTUOTOT	3 797 568	949 392	719 685	19,0	3 077 883
TUET JA AVUSTUKSET	267 112	66 778	31 885	11,9	235 227
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 452 297	363 074	267 110	18,4	1 185 187
TOIMINTATUOTOT	5 708 577	1 427 144	1 018 891	17,8	4 689 686
HENKILÖSTÖKULUT	-27 633 096	-6 908 274	-5 535 551	20,0	-22 097 545
PALVELUJEN OSTOT	-36 181 014	-9 045 254	-5 943 238	16,4	-30 237 776
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-813 129	-203 282	-148 208	18,2	-664 921
AVUSTUKSET	-10 097 574	-2 524 394	-1 560 152	15,5	-8 537 422
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 133 614	-1 033 404	-874 286	21,2	-3 259 328
TOIMINTAKULUT	-78 858 427	-19 714 607	-14 061 436	17,8	-64 796 991
TOIMINTAKATE	-73 149 850	-18 287 463	-13 042 545	17,8	-60 107 305
VALTIONOSUUDET	63 864 335	15 966 084	19 139 961	30,0	44 724 374
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			196	0,0	-196
VUOSIKATE	-9 285 515	-2 321 379	6 097 612	-65,7	-15 383 127
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-117 893	-29 473	-25 559	21,7	-92 333
TILIKAUDEN TULOS	-9 403 408	-2 350 852	6 072 053	-64,6	-15 475 460
TULOS LASKELMA	-9 403 408	-2 350 852	6 072 053	-64,6	-15 475 460
KUNNAN TULOS LASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-9 403 408	-2 350 852	6 072 053	-64,6	-15 475 460

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Sosiaalityö- ja ohjaus					
MYYNTITUOTOT	3 000	750			3 000
MAKSUTUOTOT	679 874	169 969	109 945	16,2	569 929
TUET JA AVUSTUKSET	140 100	35 025	7 064	5,0	133 036
MUUT TOIMINTATUOTOT	531 530	132 883	69 382	13,1	462 148
TOIMINTATUOTOT	1 354 504	338 626	186 391	13,8	1 168 113
HENKILÖSTÖKULUT	-7 382 566	-1 845 642	-1 410 255	19,1	-5 972 311
PALVELUJEN OSTOT	-7 767 773	-1 941 943	-1 418 236	18,3	-6 349 537
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-116 605	-29 151	-16 660	14,3	-99 945
AVUSTUKSET	-9 961 924	-2 490 481	-1 533 624	15,4	-8 428 300
MUUT TOIMINTAKULUT	-974 573	-243 643	-183 931	18,9	-790 642
TOIMINTAKULUT	-26 203 441	-6 550 860	-4 562 705	17,4	-21 640 736
TOIMINTAKATE	-24 848 937	-6 212 234	-4 376 314	17,6	-20 472 624
VALTIONOSUDET	23 502 467	5 875 617	7 043 623	30,0	16 458 844
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			411	0,0	-411
VUOSIKATE	-1 346 470	-336 618	2 667 720	-198,1	-4 014 191
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 437	-609	-609	25,0	-1 828
TILIKAUDEN TULOS	-1 348 907	-337 227	2 667 111	-197,7	-4 016 018
TULOSLASKELMA	-1 348 907	-337 227	2 667 111	-197,7	-4 016 018
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 348 907	-337 227	2 667 111	-197,7	-4 016 018

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut					
MYYNTITUOTOT	3 600	900	211	5,9	3 389
MAKSUTUOTOT	1 049 700	262 425	236 322	22,5	813 378
TUET JA AVUSTUKSET	127 012	31 753	24 821	19,5	102 191
MUUT TOIMINTATUOTOT	907 797	226 949	184 317	20,3	723 480
TOIMINTATUOTOT	2 088 109	522 027	445 671	21,3	1 642 438
HENKILÖSTÖKULUT	-13 487 961	-3 371 990	-2 913 145	21,6	-10 574 816
PALVELUJEN OSTOT	-1 631 575	-407 894	-358 879	22,0	-1 272 696
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-514 974	-128 744	-108 407	21,1	-406 567
AVUSTUKSET	-135 650	-33 913	-24 645	18,2	-111 005
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 450 045	-612 511	-458 803	18,7	-1 991 242
TOIMINTAKULUT	-18 220 205	-4 555 051	-3 863 879	21,2	-14 356 326
TOIMINTAKATE	-16 132 096	-4 033 024	-3 418 208	21,2	-12 713 888
VALTIONOSUDET	15 806 695	3 951 674	4 737 222	30,0	11 069 473
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-215	0,0	215
VUOSIKATE	-325 401	-81 350	1 318 799	-405,3	-1 644 200
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-113 587	-28 397	-24 480	21,6	-89 107
TILIKAUDEN TULOS	-438 987	-109 747	1 294 319	-294,8	-1 733 306
TULOSLASKELMA	-438 987	-109 747	1 294 319	-294,8	-1 733 306
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-438 987	-109 747	1 294 319	-294,8	-1 733 306

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Perheiden tuki ja ostopalvelut					
MYYNITUOTOT	185 000	46 250			185 000
MAKSUTUOTOT	2 067 994	516 999	373 418	18,1	1 694 576
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 970	3 243	13 411	103,4	-441
TOIMINTATUOTOT	2 265 964	566 491	386 828	17,1	1 879 136
HENKILÖSTÖKULUT	-6 574 012	-1 643 503	-1 165 239	17,7	-5 408 773
PALVELUJEN OSTOT	-26 735 496	-6 683 874	-4 145 119	15,5	-22 590 377
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-180 260	-45 065	-22 468	12,5	-157 792
AVUSTUKSET			-1 883	0,0	1 883
MUUT TOIMINTAKULUT	-691 296	-172 824	-206 186	29,8	-485 110
TOIMINTAKULUT	-34 181 064	-8 545 266	-5 540 895	16,2	-28 640 169
TOIMINTAKATE	-31 915 100	-7 978 775	-5 154 067	16,1	-26 761 034
VALTIONOSUUEDET	24 331 941	6 082 985	7 292 214	30,0	17 039 727
VUOSIKATE	-7 583 159	-1 895 790	2 138 147	-28,2	-9 721 307
TILIKAUDEN TULOS	-7 583 159	-1 895 790	2 138 147	-28,2	-9 721 307
TULOSLASKELMA	-7 583 159	-1 895 790	2 138 147	-28,2	-9 721 307
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-7 583 159	-1 895 790	2 138 147	-28,2	-9 721 307

6.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Toimialueen suurin haaste on työntekijöiden saatavuus ja asetettuihin mitoitus vaatimuksiin vastaaminen lastensuojelussa ja koulu- ja kuraattoripalveluissa. Toimialue sisältää erityislainsäädännön palveluja, joihin on asiakkailta subjektiivisia oikeuksia. Tällöin palvelut tulee järjestää asiakkaille määrärahatilanteesta riippumatta.

Meneillään on useita lakiuudistuksia. Tulevina vuosina lakiuudistukset aiheuttavat kustannusten nousua, kuluvan vuoden budjettiin on jonkin verran arvioitu vammaislainsäädännön voimaantulon aiheuttamia kuluja. Edelleen erilaiset lakiuudistukset asettavat haasteita toiminnalle ja taloudelle. Päihdeasiakkaiden päiväkeskustoiminnan järjestäminen 1.7.2023 alkaen ja vammaislainsäädännön uudistus 1.10.2023 alkaen. Lastensuojelulain muutos lisää sosiaalityöntekijöiden määrää, sillä vuodesta 2024 alkaen yhdellä lapsen asioista vastaavalla työntekijällä voi olla vastuullaan enintään 30 lasta, vuonna 2023 vastaava luku on 35. Psykologien työpanosta joudutaan hankkimaan ostopalveluna perheneuvolaan ja opiskeluhooltoon.

7 Ikäihmisten palvelut

7.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kainuun hyvinvointialueen ikäihmisten toimialue koostuu hyvinvointialueen omasta palvelutuotannosta, ikäihmisten kotihoidosta ja ympärivuorokautisesta asumispalvelusta sekä kuntouttavasta päivätoiminnasta. Toimialue organisoitui lähes entisen kaltaisena, mutta palveluohjauksen ja ostopalvelujen palvelualue siirtyi kokonaisuudessaan järjestämisen tukeen sekä kotihoidon toiminnanohjausyksikkö järjestäytyi uudelleen. Hyvinvointialueelle siirryttäessä vain muutaman viranhaltijan tehtäväkuvassa tapahtui olennaisia muutoksia. Asiakkaiden näkökulmasta liikkeen luovutus ei aiheuttanut poikkeamia toimialueen tuottamaan palveluun.

Ikäihmisten kotihoidon palvelualueen toiminnan painopisteenä on säännöllisten kotihoidon asiakkaiden palvelujen turvaaminen, asiakasvirran hallinta ja teknologian hyödyntäminen palveluiden tuottamisessa.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen asumispalvelun palvelualueen toiminnan painopisteenä on tuottaa ympärivuorokautista asumispalvelua henkilöille, jotka eivät enää pärjää kotiin annettavien palveluiden turvin. Palvelualue tuottaa myös lyhytaikaista asumispalvelua omaishoidettaville sekä toistaiseksi myös lyhytaikaista ja pitkäaikaista sosiaalihoitolain mukaista laitosasumista.

Alkuvuoden aikana toimialueelta on osallistuttu tiiviisti järjestämissuunnitelman valmisteluun, suunnitelmaan on kirjattu mm. ikäihmisten palvelurakenteen keventäminen sekä kotiin annettavien palvelujen vahvistaminen. Nämä kokonaisuudet sisältävät mm. kotiin annettavien palvelujen turvaamisen, hyvinvointiteknologian vahvistamisen sekä yhteisöllisen asumisen kehittämisen, jotka kohdentuvat vahvasti myös ikäihmisten toimialueelle.

Palvelurakenteen keventämiseen liittyen tavoitteena on mm. vähentää pitkäaikaisia hoitopaikkoja kesän ja syksyn 2023 aikana. Toimialueen oman palvelutuotannon kyseiset paikat ovat olleet pääosin poissa käytöstä, johtuen henkilöstöpulasta sekä asiakasvajeesta. 31.12.2022 ympärivuorokautisia hoitopaikkoja julkisena palveluna on järjestetty 7,65 % suhteessa yli 75- vuotiaiden määrään (ympärivuorokautinen palveluasuminen 7,59 % ja laitoshoido 0,05 %). Näissä luvuissa ovat mukana myös ostopalveluna ja palvelusetelillä järjestetyt paikat.

Talouden toteutumista on seurattu säännöllisesti. Tosin on ollut haasteellista tehdä vertailua aiempaan, koska vertailutiedot puuttuvat. Talouden tunnuslukujen osalta ikäihmisten toimialueen sekä palvelualueiden toteuma on positiivinen. Suunniteltua alhaisempaa ovat kuitenkin toteutuneet henkilöstökulut sekä maksutuotot, jotka selittyvät henkilöstön saatavuusongelmiin liittyen tyhjinä olleilla asumispalvelujen paikoilla sekä henkilöstövajeella. Hälytysrahan ja ylityökorvausten määrän ennakoidaan kasvavan kesän ja loppuvuoden aikana.

Myös ikäihmisten palveluiden osalta on laadittu talouden tasapainottamissuunnitelma, joka ei vielä kokonaisuudessaan näy talouden toteumassa. Kiinnitämme toiminnassamme huomiota taloudelliseen ja vaikuttavaan toimintaan. Alkuvuonna yksiköissä on toteutettu erilaisia muutoksia, esim. Vuolijoen Emmakodin aterijakelumuutokset, jossa keittiön vuokrasopimus irtisanottiin kustannusten nousun vuoksi. Toisena esimerkkinä kotihoidossa on siirrytty edullisempiin toimitiloihin, kun se on ollut toiminnan kannalta mahdollista.

Toimialueen keskeiset toiminnalliset linjaukset

- **Turvata iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeiden mukaiset toimintakykyä tukevat palvelut oikea-aikaisesti.**

Yhteistyö asiakasohjauksen kanssa on tiivistä ja asiakasrajapinnassa tapahtuvaa työtä. Kotihoidon palvelut ovat järjestyneet asiakkaan tarpeen mukaan seitsemän vuorokauden kuluessa tai tarvittaessa välittömästi. Ympäri vuorokautiset asumispalvelupaikat on täytetty ilman aiheutonta viivettä.

Vuoden 2023 aikana toimintakyvyn arviointiosaaminen on korostunut. Asiakkaan toimintakyvyn arviointivälineenä on Rai-toimintakykymittaristo, interRaiHC versio on otettu käyttöön. Rai-mittariston eri välineet toimivat apuvälineenä arvioitaessa asiakkaan tarpeenmukaisia palveluja. Sairaalakotiutuksiin liittyvässä yhdyspintayhteistyössä on vielä kehittämisen tarvetta. Kotihoidon yksiköihin on nimetty kotiutushoitajat palvelujen sujuvoittamaksi.

- **Edistää asiakkaan hyvinvointia ja toimintakykyä sekä sujuvoittaa palvelun saatavuutta**

Kotihoidon palvelut alkavat määräaikaikaisella kuntouttavalla arviointijaksolla, jonka aikana pyritään tukemaan ja parantamaan asiakkaan toimintakykyä niin, että hän selviytyy päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman omatoimisesti. Arviointijaksolla hyödynnetään myös hoivateknologiaa, jonka avulla voidaan tukea asiakkaan omatoimisuutta.

Kaikilla ikäihmisten toimialueen asiakkaila on voimassa olevat hoito- ja palvelusuunnitelmat, jotka laaditaan palvelutarpeen alkaessa. Rai-arvioinnit on tehty kaikille pitkäaikaisille asiakkaille ja tarvittaessa myös hoitopaikan odottajille. Asiakkaiden osallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota myös asiakassuunnitelmien laadinnan yhteydessä.

- **Tukea iäkkäiden henkilöiden asumista turvallisesti omista kodeistaan**

Kehitämme asiakasprosesseja ja palvelupolkuja yhteistyössä muiden toimialueiden kanssa.

Tarvittaessa asiakkaalle on myönnetty tukipalveluna turvapuhelinpalvelu ja siihen liitettävä ovihälytint. Toimintakykyä tukevat apuvälineet, hoivateknologia, oikea-aikaiset ja riittävät palvelut sekä kokonaistilanteen säännöllinen arviointi lisäävät asiakkaan turvallisuutta kotona asuttaessa.

Paloturvallisuuteen liittyen asiakasta ja omaisia ohjataan yksilöllisen tarpeen mukaan.

- **Kartoittaa ja kehittää palvelujen monimuotoisuutta, mm. yhteisöllisiä ja toimintakykyä tukevia asumis- ja palveluratkaisuja, kotihoidon ja ympärivuorokautisen asumisen rinnalle.**

Toimialue on osallistunut hyvinvointialueen järjestämisuunnitelman laadintaan ja siihen liittyvien toimenpiteiden suunnitteluun. Toimialueelle kohdentuvaan palvelurakenteen keventämiseen liittyy mm. pitkäaikaisten ympärivuorokautisten asumispalvelupaikkojen määrän vähentäminen sekä laitosasumisen purkamisen, jotka edellyttävät kevyempien palvelumuotojen kehittämistä. Kotiin vietävien palvelujen vahvistaminen, hoivateknologian monipuolisen käytön lisääminen ja yhteisöllisen asumisen ratkaisut ovat välttämättömiä, jotta ikäihmisten tarvitsemat palvelut voidaan turvata. Palvelurakenteen keventäminen edellyttää vahvaa yhteistyötä eri toimijoiden ja kuntien kanssa. Kotihoidosta ja ympärivuorokautisesta palveluasumisesta on osallistuttu mm. ikäihmisten asumisen selvitykseen.

- **Lisätä teknologian käyttöönottoa asiakkaiden palveluissa niin, että henkilöstöresurssia voidaan kohdentaa paremmin paljon hoitoa- ja huolenpitoa tarvitseville asiakkaille.**

Teknologiset ratkaisut huomioidaan asiakkaan palveluita suunnitellessa ja niitä hyödynnetään ensisijaisena palvelumuotona kotihoidon määräaikaikaisen arviointijakson alusta alkaen. Kotihoidossa käytössä ovat kuvapuhelinpalvelut ja lääkeautomaatit. 9S turvapuhelin ja siihen liitettävä ovihälytint myönnetään asiakastarpeen mukaan tukipalveluna. Kuvapuhelinpalvelua ja lääkeautomaatteja on käytössä noin 7 % kotihoidon asiakkaista ja palvelun käyttöä lisätään suunnitelmallisesti.

- **Kiinnittää huomiota henkilöstön työhyvinvointiin, riittävyyden varmistamiseen, määrään sekä henkilöstörakenteeseen, omavalvontaan ja johtamiseen.**

Henkilöstön saatavuudessa on ollut suuria etenkin lähihoitajien osalta. Haasteita on kaikissa kotihoidon työyksiköissä ja osassa ympärivuorokautisen asumispalvelun yksiköitä.

Kotihoidon henkilöstö ja palveluesihenkilöt kokevat suurta psykososiaalista kuormitusta johtuen henkilöstötilanteesta. Myös turvapuhelinhälytysten vastaanottokeskuksen puuttuminen kuormittaa asiakastyössä kohtuuttomasti henkilöstöä. Henkilöstön liikkuvuus on lisääntynyt kotihoidon yksiköiden välillä ja yksiköissä otetaan käyttöön henkilöstön hudlaus.

Ympärivuorokautisen asumisen mitoitus on toteutunut lakisääteisesti, kun joitakin asumispalvelupaikkoja on jätetty tyhjäksi (esim. Honkalinna ja Emmakoti). Palvelualueella seurataan tiiviisti vanhuspalvelulain toteutumista henkilöstömitoituksen osalta. Alkuvuodesta henkilöstötilanne on hieman aiempaan nähden parantunut. Hyrynsalmella hoivayksikön ja hoitokodin yhdistyminen on jossain määrin helpottanut henkilöstötilannetta sillä alueella.

Kainuun hyvinvointialueen työkyvyn tuen toimintamalli on ollut käytössä ja yhteistyö työterveyshuollon kanssa on tiivistä. Myös työsuojelun kanssa on tehty yhteistyötä sekä on selvitelty mm. työyhteisö- ja tila-asioita sekä niihin liittyviä haasteita ja tarvittavia kehittämistoimenpiteitä.

Kotihoidon palvelualueen osalta osaamisen kehittämiseen jää niukasti aikaa välittömään asiakastyön viedessä työpäivästä lähihoitajilla 60 % ja sairaanhoitajilla 25–30 %. Fysioterapeutteja ei ole ollut kaikissa yksiköissä, joten moniammatillinen työote on ontunut.

Henkilöstörakennetta on tarkasteltu ja asiakastyötä järjestelty niin, että myös hoiva-avustajia voidaan hyödyntää asiakastyössä. Esihenkilötehtäviä on myös tarkasteltu ja aiemmin käytössä olleita virkoja on sovittu lakkautettavan taloudentasapainottamiseen liittyvinä toimenpiteinä.

Lääkehoitoon liittyvät tehtäväkuvat on tarkennettu kotihoidossa.

Kotihoidon omavalvontasuunnitelmien päivittäminen hyvinvointialueelle on aloitettu ja omavalvontaa toteutetaan yhteistyössä henkilöstön kanssa. Asumispalvelujen omavalvontasuunnitelmat on päivitetty ja ne löytyvät myös hyvinvointialueen nettisivuilta.

Osassa yksiköistä on toteutettu työsuojelutarkastuksia ja pelastusharjoituksia/ turvallisuuskävelyitä sekä ensiapuharjoituksia, toteutus on tapahtunut sovitun aikataulun mukaisesti.

Valmentavaan ja palvelemaan johtamiseen on panostettu. Esihenkilötyö on vaativaa valitsevassa asiakas-/ henkilöstötilanteessa, myös kotihoidon esihenkilöt ovat kokeneet psykososiaalista kuormitusta. Toimialueen kokouskäytäntöohjetta on päivitetty ja kokoukset tapahtuvat pääsääntöisesti Teamsilla. Toimialueen johtoryhmään on nimetty viranhaltijoita myös järjestämisen tuesta, että voimme yhdessä edistää palvelujen sujuvuutta ja kehittämistä. Toimialueen johtoryhmät kokoontuvat kerran kuukaudessa eri paikkakunnilla, alkuvuonna on kokoonnuttu Kuhmossa, Hyrynsalmella ja Sotkamossa. Vuonna 2023 johtoryhmätyöskentelyn yhtenä tavoitteena on kuulla ikäihmisten palveluyksikköjen esihenkilöitä, lisätä yhteistyötä ja kehittää palvelujamme mahdollisimman sujuviksi.

Hyvinvointialueen strategisten linjausten toteutuminen toimialueella

1 Teemme yhdessä ihmiseltä ihmiselle

Asiakkaan koti toimintaympäristönä tukee ja mahdollistaa asiakkaan osallisuutta. Asiakas osallistuu voimavarojensa mukaan omaan arkeensa, hoidon ja palvelun suunnitteluun, arjen toteuttamiseen ja toteutumisen arviointiin. Hänen niin halutessaan myös omaisilla/läheisillä on mahdollisuus osallistua ja olla mukana.

Asiakkaan toimintakyvyn systemaattinen ja säännöllinen arviointi (interRai) tuo esille asiakkaan voimavarat ja tuentarpeen. Arviointien tuloksia hyödynnetään palvelujen suunnittelussa. Asiakas asettaa arkeensa oman tavoitteen, jonka saavuttamisessa häntä tuetaan niin henkilöstön kuin omaisten kanssa.

2 Johdamme osaamista, työkykyä ja hyvinvointia

Työyhteisöissä on käyty läpi Kainuun hyvinvointialueen arvot ja mietitty niiden toteutumista toimintayksikön arjessa.

Henkilöstön osaamisen varmistamiseen on kiinnitetty huomiota ja henkilöstö on osallistunut täydennyskoulutuksiin. Koulutuspäivien toteuma on vielä alhainen, mutta kasvaa vuoden edetessä. Alkuvuoden aikana on otettu käyttöön InterRai toimintakykyarvio välineistö ja osaaminen on varmennettu verkkokoulutuksen avulla. Lisäksi THL on kouluttanut ja kouluttaa työyhteisöihin Rai-kouluttajia. Osa työntekijöistä on osallistunut Työterveyslaitoksen järjestämään Vanhustyön vatupassi – seminaareihin. Vanhustyön vatupassin materiaaleista saa työkaluja eettisen kuormituksen hallintaan ja eettisen työkulttuurin luomiseen (osana työhyvinvoinnin kehittämistä QWL). Päälliköt ja esihenkilöt ovat osallistuneet pääsääntöisesti kaikkiin tilaisuuksiin hyvinvointialueen johtamisen koulutuskokonaisuudesta. Syksyllä 2024 tapahtuvaan Kanta-liittymiseen on valmistauduttu osallistumalla hyvinvointialueen kirjaamiskoulutuksiin sekä palvelualueen kirjaamisvalmentajien järjestämiin koulutuksiin.

Henkilöstön saatavuus on ollut haasteellista ja yhteistyötä asian tiimoilta on tehty rekrytointiyksikön kanssa. Henkilöstörakennetta on tarkasteltu ja hoiva-avustajia hyödynnetty riittävän henkilöstön turvaamiseksi. Lisäksi on panostettu myös oppisopimusopiskelijoihin. Haasteeseen pyritään vastaamaan mm. lisäämällä hoivateknologiaa sekä kv-rekrytoinnin kautta, jonka suunnittelussa on oltu tiiviisti mukana. Tavoitteena on, että syksyllä 2023 palvelukeskus Kallioon ja Hoitokoti Toppilaan saadaan tätä kautta työntekijöitä.

Henkilöstön sairauspoissaoloja seurataan yhdessä työhyvinvointipäällikön ja työterveyshuollon kanssa. Työkykyä tuetaan mm. esihenkilön ja työntekijän välisen keskustelun avulla varhaisesti välittäen, hyvinvointialueen toimintamallin mukaisesti.

3 Toimimme kestävästi tehokkaasti

Eri tietolähteistä saatua tietoa on hyödynnetty toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä. Kainuun kotihoito on mukana Nhg:n vertaiskehittämisessä sekä vertaiskehittämisen verkostossa. Myös Nhg:n laatu- ja vaikuttavuusmittaristo on käytössä. Mittariston tuloksia analysoidaan ja vertaillaan Nhg:n asiantuntijuuden avulla. Kainuun tulokset ovat mukana olevien yksiköiden keskiarvoa paremmat. Mobiilivälineet ovat tuoneet tehokkuutta työajan käyttöön.

Kotihoidon arviointijakson avulla asiakasvirtaa hallitaan hyödyntämällä teknologiaa, muita apuvälineitä ja asiakkaan/ läheisten/ verkostojen voimavaroja. Kotihoidossa toimitaan toimintakykyä tukevalla työotteella.

4 Uudistamme rohkeasti

Hyödynnämme toiminnan kehittämisessä ja uudistamisessa toiminnasta kerättyä tietoa ja tutkimustietoa. Teemme tiivistä yhteistyötä asiakasohjauksen ja järjestämisen tuen kanssa. Hoitoketju yhteistyötä on asiakastarpeen mukaan useiden eri tahojen kanssa. Olemme tiivistäneet organisaation sisäistä yhteistyötä palveluprosessien parantamiseksi ja kehittämiseksi. Vanhusneuvosto on yksi tärkeä yhteistyötahomme, vanhusneuvostoon on nimetty koordinaattoriksi toimialueella työskentelevä palveluesihenkilö. Lisäksi yhteistyötahoina ovat apteekit, Kela ja muut yksityiset palveluntuottajat sekä kunnat. Teemme myös hankeyhteistyötä sekä olemme mukana useissa oman organisaation ja kansallisissa kehittämishankkeissa.

7.2 Ikäihmisten palveluiden toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Ikäihmisten palveluiden käyttötalouden toteuma palvelualueittain 1.1.-31.3.2023

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	946 057	236 514	218 906	23,1	727 151
MAKSUTUOTOT	7 950 609	1 987 652	1 848 457	23,2	6 102 152
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 503 302	375 826	297 199	19,8	1 206 103
T O I M I N T A T U O T O T	10 399 968	2 599 992	2 364 562	22,7	8 035 406
HENKILÖSTÖKULUT	-45 470 387	-11 367 597	-10 316 549	22,7	-35 153 838
PALVELUJEN OSTOT	-5 687 806	-1 421 952	-1 090 177	19,2	-4 597 629
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 723 848	-430 962	-396 114	23,0	-1 327 734
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 008 053	-1 502 013	-1 429 905	23,8	-4 578 148
T O I M I N T A K U L U T	-58 890 094	-14 722 524	-13 232 745	22,5	-45 657 349
T O I M I N T A K A T E	-48 490 126	-12 122 532	-10 868 183	22,4	-37 621 943
VALTIONOSUUDET	44 791 452	11 197 863	13 423 872	30,0	31 367 580
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-8	0,0	8
V U O S I K A T E	-3 698 674	-924 669	2 555 681	-69,1	-6 254 355
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-162 467	-40 617	-40 788	25,1	-121 680
T I L I K A U D E N T U L O S	-3 861 142	-965 285	2 514 893	-65,1	-6 376 035
TULOSLASKELMA	-3 861 142	-965 285	2 514 893	-65,1	-6 376 035
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-3 861 142	-965 285	2 514 893	-65,1	-6 376 035

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Ikäihmisten asumispalvelut					
MYYNTITUOTOT	470 487	117 622	98 842	21,0	371 645
MAKSUTUOTOT	5 164 909	1 291 227	1 005 864	19,5	4 159 045
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 503 302	375 826	297 181	19,8	1 206 121
TOIMINTATUOTOT	7 138 698	1 784 675	1 401 887	19,6	5 736 811
HENKILÖSTÖKULUT	-21 834 874	-5 458 718	-4 938 817	22,6	-16 896 057
PALVELUJEN OSTOT	-4 432 486	-1 108 122	-904 199	20,4	-3 528 287
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-675 638	-168 910	-150 825	22,3	-524 813
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 610 333	-1 152 583	-1 131 825	24,5	-3 478 508
TOIMINTAKULUT	-31 553 331	-7 888 333	-7 125 665	22,6	-24 427 666
TOIMINTAKATE	-24 414 633	-6 103 658	-5 723 779	23,4	-18 690 854
VALTIONOSUUEDET	21 454 367	5 363 592	6 429 813	30,0	15 024 554
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-1	0,0	1
VUOSIKATE	-2 960 266	-740 066	706 034	-23,9	-3 666 300
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-131 757	-32 939	-32 845	24,9	-98 912
TILIKAUDEN TULOS	-3 092 023	-773 006	673 189	-21,8	-3 765 212
TULOSLASKELMA	-3 092 023	-773 006	673 189	-21,8	-3 765 212
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-3 092 023	-773 006	673 189	-21,8	-3 765 212

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-03.2023	Tot.(kkvv) 1-03.2023	1-03.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
Ikäihmisten kotihoito					
MYYNTITUOTOT	475 570	118 893	120 064	25,2	355 506
MAKSUTUOTOT	2 785 700	696 425	842 593	30,2	1 943 107
MUUT TOIMINTATUOTOT			19	0,0	-19
TOIMINTATUOTOT	3 261 270	815 318	962 676	29,5	2 298 594
HENKILÖSTÖKULUT	-23 436 021	-5 859 005	-5 340 614	22,8	-18 095 408
PALVELUJEN OSTOT	-1 215 020	-303 755	-175 019	14,4	-1 040 001
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 047 810	-261 953	-243 438	23,2	-804 372
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 389 570	-347 393	-297 900	21,4	-1 091 670
TOIMINTAKULUT	-27 088 421	-6 772 105	-6 056 971	22,4	-21 031 450
TOIMINTAKATE	-23 827 151	-5 956 788	-5 094 295	21,4	-18 732 856
VALTIONOSUUEDET	22 948 085	5 737 021	6 877 476	30,0	16 070 609
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-8	0,0	8
VUOSIKATE	-879 066	-219 767	1 783 174	-202,8	-2 662 240
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-30 710	-7 678	-7 942	25,9	-22 768
TILIKAUDEN TULOS	-909 776	-227 444	1 775 231	-195,1	-2 685 008
TULOSLASKELMA	-909 776	-227 444	1 775 231	-195,1	-2 685 008
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-909 776	-227 444	1 775 231	-195,1	-2 685 008

7.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Ikäihmisten toimialueen suurin haaste on henkilöstön saatavuus. Tilanne ei ole helpottumassa seuraavina vuosina, koska ikäihmisten määrä kasvaa Kainuussa nopeasti. Onkin ennakoitavissa, että toimialueen tuottamien palvelujen tarve tulee kasvamaan, joten henkilöstön saatavuuteen palveluprosesseihin ja palvelurakenteen keventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Resurssien tarve lisääntyy palvelutarpeen kasvaessa, vaikka palvelurakennetta kevennetään. Haastetta lisää myös se, että samaan aikaan, kun kainuulaisten ikäihmisten palvelutarve kasvaa, kainuulaisten työikäisten hoitajien määrä vähenee sekä toimialueelta eläköityy useita työntekijöitä.

Henkilöstön ja esihenkilöiden osaamisen varmistaminen on tärkeää, että pystytään vastaamaan asiakasvirran hallintaan, teknologian hyödyntämiseen ja toimintakykyä tukevaan työtapaan koko hoitoketjussa sekä varmistamaan oikea-aikainen sairaanhoito ja hoitoon pääsy.

Loppuvuoden aikana on ensiarvoisen tärkeää saattaa kuntoon riittävän lääkäryöpanoksen saaminen kotihoidon asiakkaille. Lisäksi kotihoidossa kiinnitetään huomiota henkilöstön käytön ja psykososiaalisen kuormituksen hallintaan mm. turvapuhelinhälytysten vastaanottokeskuksen avulla.

Toimialueelle kohdentuvan taloudellisen riskin tuovat käytössä olevan teknologian (kuvapuhelimet/etähoiva, lääkeautomaatit) uudet sopimukset ja niihin liittyvät hintojen nousut. Toisena taloudellisena haasteena ovat toimitiloihin kohdistuvat vuokrien korotukset, joita ei voitu riittävällä tasolla huomioida talousarvion suunnitteluvaiheessa. Ympäri vuorokautisen asumispalvelun osalta haasteena ovat myös sisäilmaongelmaiset yksiköt, joiden osalta tarvittavien toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus on tärkeää.

